

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Освітня програма	18479 Врегулювання конфліктів та медіація
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	054 Соціологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	18479
Назва ОП	Врегулювання конфліктів та медіація
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гвоздецька Богданна Григорівна, Шепель Ніна Василівна, Нечітайло Ірина Сергіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	24.10.2023 р. – 26.10.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/files/vregul-konfliktiv.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/files/program-054.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОПП "Врегулювання конфліктів та медіація" другого (магістерського) рівня вищої освіти (далі у цьому звіті – ОП) реалізується у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (далі у цьому звіті – КПІ ім. Ігоря Сікорського) на кафедрі соціології факультету соціології та права. ОП є середньою ланкою повного циклу підготовки соціологів у КПІ ім. Ігоря Сікорського, який починається з першого (бакалаврського) рівня в. о. і завершується підготовкою за третім (освітньо-науковим) рівнем в. о. ОП є унікальною в Україні. Її випускники – магістри-соціологи, фахівці з врегулювання конфліктів та медіації – є гостро затребуваними на сучасному ринку праці. На ОП гармонійно поєднується теорія та практика, повною мірою відбувається інтернаціоналізація та навчання через дослідження, активно застосуються елементи дуальної освіти. ОП інтегрована до простору фахівців-практиків, задіяних, по-перше, у сфері соціологічних досліджень, а по-друге, у сфері конфліктів та медіації. Роботодавці, експерти галузі систематично залучаються до організації та реалізації освітнього процесу. Внутрішні (здобувачі, НПП та ін.) і зовнішні (роботодавці, випускники, експерти галузі) стейкхолдери беруть активну участь у процедурах перегляду і оновлення ОП, вносять конкретні пропозиції щодо її удосконалення, які враховуються у подальших редакціях. Наявне повноцінне нормативне забезпечення, яке регулює форми та процедури проведення контрольних заходів та дотримання академічної доброчесності. Взірцевим є забезпечення прозорості і доступності критеріїв оцінювання, результатів контрольних заходів. ЗВО демонструє взірцевий рівень матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, а також постійне вдосконалення в цьому контексті. Освітнє середовище та ресурси ЗВО характеризуються унікальними практиками, інфраструктура ЗВО містить унікальні та інноваційні складові. Розвинена культура якості є внутрішнім «продуктом» ЗВО, результатом системної та злагодженої роботи і співпраці всіх структур та підрозділів. Взірцевою є система моніторингу якості, яка постійно удосконалюється. ЗВО на високому рівні забезпечує публічність, діяльність ЗВО в цьому напрямку характеризується взірцевістю та наявністю унікальних практик. В цілому ОП відповідає всім критеріям якості. За багатьма критеріями, на думку ЕГ, має зразкову відповідність.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. ОП є своєрідною та унікальною, аналоги цієї ОП в Україні відсутні. 2. ОП повністю відповідає стандарту за спеціальністю 054 «Соціологія» для другого рівня в. о., містить потужну складову, що забезпечує підготовку магістрів з соціології, які є фахівцями з врегулювання конфліктів та медіації. 3. ОП запроваджено на запит зовнішніх стейкхолдерів, з урахуванням потреб регіону та сучасного ринку праці. Спочатку виникла суспільна потреба на відповідних фахівців, а потім (як реакція на потребу) виникла ОП. 4. При запровадженні ОП враховано досвід вітчизняних та іноземних ОП – через безпосереднє спілкування з представниками цих ОП, збирання і врахування їх порад. 5. Здобувачі мають максимальні можливості вибору ОК. Інноваційною практикою є сертифікатні програми. 6. Взірцевий характер мають механізми та процедури поєднання теорії та практики, інтернаціоналізації, навчання через дослідження. 7. На ОП активно застосуються елементи дуальної освіти. ОП демонструє розвиток в цьому напрямку, а також має реалістичну перспективу реалізації повноцінної дуальної освіти. 8. Взірцевий характер має система моніторингу якості освіти. Унікальною є практика щорічного індексування якості освіти на факультетах та на ОП. На підставі виведення індексу якості відбувається матеріальне і нематеріальне заохочення підрозділів. ЗВО постійно працює над удосконаленням процедури індексування, зокрема у напрямку забезпечення максимальної справедливості та врахування особливостей структурних підрозділів. 9. Високий ступінь інтегрованості факультету та випускової кафедри до простору фахівців-практиків, задіяних, по-перше, у сфері соціологічних досліджень, а по-друге, у сфері конфліктів та медіації, систематичне залучення роботодавців, експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу. 10. Освітнє середовище та ресурси ЗВО створюють всі необхідні умови для якісного викладання та навчання, ґрунтуються на спеціально створеній унікальній нормативній базі, характеризуються унікальними практиками. Інфраструктура ЗВО містить унікальні та інноваційні складові. 11. Розвинена культура якості ЗВО є внутрішнім «продуктом», результатом внутрішньої рефлексії параметрів якості і необхідності їх дотримання. Унікальною практикою є зворотній зв'язок – коли реалізація ОП сприяє покращенню якості освітнього процесу на рівні університету. 12. ЗВО на високому рівні забезпечує публічність. Взірцевою є структура сайту та інформаційна наповненість різних його складових, а також механізми навігації. Унікальними є практики представлення нормативної бази на сайті ЗВО: 1) на двох мовах (державній та англійській); 2) у вигляді документа-сторінки з гіперпосиланнями на розділи та підрозділи. 13. Інноваційною є практика спрямованого стимулювання поінформованості здобувачів стосовно нормативної бази ЗВО через обов'язковий її перегляд, що є невід'ємною складовою процедури реєстрації кожного нового здобувача у системі МіКРІ.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Має місце певна неузгодженість інформації, яку містить опис ОП, з реальною ситуацією підготовки на ОП, зокрема, у двох аспектах: 1) забезпечення викладацької компетентності та відповідного результату навчання; 2) формування компетентностей через ОК. У зв'язку з цим ЕГ рекомендує, при черговому перегляді та оновленні ОП: 1) або розширити, удосконалити форми та методи навчання, спрямовані на формування здатності здійснювати педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти, або відмовитися від відповідних результатів навчання, враховуючи те, що вони не є обов'язковими, згідно зі стандартом в. о. для освітньо-професійних програм другого (магістерського) рівня; 2) відобразити в описі ОП той факт, що кожна компетентність формується через комплекс ОК. 2. Здобувачі ОП не користуються повною мірою можливостями Perezaxaxування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, і не достатньо обізнані щодо відповідного механізму. У зв'язку з цим, ЕГ рекомендує викладачам, які передбачають в межах забезпечуваних ними ОК можливості врахування результатів

неформальної освіти, більш акцентно доводити до здобувачів інформацію про такі можливості, мотивувати до їх використання.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОП полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців (магістрів) з соціології, які демонструють наявність високорозвинутої соціологічної уяви й володіють сучасними теоріями, методологією та методами соціологічних досліджень, а також компетентностями у сфері аналізу, моделювання, прогнозування, раннього попередження та врегулювання соціальних конфліктів і медіації. У Стратегії розвитку ЗВО на 2020-2025 рр. зазначено місію: «Сприяння формуванню суспільства майбутнього на засадах концепції сталого розвитку шляхом інтернаціоналізації та інтеграції освіти, новітніх наукових досліджень та інноваційних розробок. Створювати умови для всебічного професійного, інтелектуального, соціального та творчого розвитку особистості на найвищих рівнях досконалості в освітньо-науковому середовищі» <http://surl.li/mquel>. У Стратегії сталого розвитку ЗВО на 2023-2028 рр. зазначено місію: «Формування якісного та справедливого освітнього та дослідницького середовища – осередку формування людського капіталу високого рівня» та візію: «Бути осередком вироблення інноваційних рішень заради досягнення принципів сталості як на рівні держави, так і в світі в цілому» <http://surl.li/mqxzj>. Акредитаційна експертиза показала наступне: 1) ОП спрямована на формування фахівців, які спеціалізуються на питаннях і процедурах врегулювання та медіації конфліктів, ці фахівці є затребуваними на сучасному ринку праці, адже Україна наразі перебуває у стані повномасштабної війни, що веде до загострення соціальних протиріч, ескалації старих та виникнення нових соціальних конфліктів. Багато з цих протиріч і конфліктів не зникнуть самі по собі навіть у повоєнний період, а отже українське «суспільство майбутнього» та перспективи «сталого розвитку» залежать від вдалого розв'язання соціальних протиріч та конфліктів, а також від наявності фахівців, здатних це робити на високому професійному рівні; 2) ОП повністю відповідає «шляху інтернаціоналізації», на ОП вчаться іноземні студенти, для яких процес навчання відбувається англійською мовою, НПП та здобувачі залучені до міжнародних проектів, на ОП велика увага приділяється розвитку англійської компетентності здобувачів, випускники вільно володіють англійською мовою, працюють в міжнародних проектах, до викладання на ОП залучаються іноземні експерти галузі, зміст ОП оновлюється з урахуванням світових тенденцій та думки іноземних колег; 3) На ОП створені всі умови «для всебічного професійного, інтелектуального, соціального та творчого розвитку особистості», що підтвердили здобувачі і випускники. На думку керівництва ЗВО, декана факультету соціології та права, ОП є однією з найкращих на факультеті, зокрема в аспектах відповідності місії ЗВО та виконання на максимальному рівні всіх внутрішніх вимог до ОП другого (магістерського) рівня в.о. Таким чином, мета ОП повністю відповідає місії та стратегії ЗВО. Окремо слід наголосити на унікальності цієї ОП, яка є єдиною в Україні та не має аналогів.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП виникла на запит зовнішніх стейкхолдерів, на чому зауважило керівництво ЗВО, роботодавці, учасники відкритої зустрічі. Один з проректорів ЗВО розповів, що у 2017 р. Міністерство тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, у взаємодії з іноземними партнерами (дипломатами, радниками) зафіксувало суспільну потребу у фаховій підготовці соціологів із фокусом на врегулюванні конфліктів і звернулося до ЗВО з пропозицією про ОП. ОП було розроблено, а її зміст погоджено з Міністерством. Перші кваліфікаційні роботи були виконані саме на замовлення Міністерства. За результатами експертизи ЕГ зроблені наступні висновки: - питання щодо удосконалення ОП систематично розглядаються на засіданнях кафедри; - до обговорення цих питань залучаються представники академічної спільноти, вітчизняні та закордонні експерти, роботодавці. Це було підтверджено на фокус-групах з НПП, роботодавцями, на відкритій зустрічі, яку відвідали рецензенти ОП, а також вітчизняні та закордонні експерти, які долучалися до перегляду і оновлення ОП. Участь зафіксована й у протоколах засідань кафедри, посилення на які надані у звіті СО. Так, проф. О. Куценко підтвердила, що рада збільшувати години на практичну підготовку, а представниця роботодавців М. Ткалич підтвердила, що рада збільшити години на ОК, які стосуються методології соц. досл. Ці поради були враховані; - здобувачі беруть активну участь у обговоренні ОП та її удосконаленні. Це було підтверджено на фокус-групах зі здобувачами та випускниками. Здобувачі беруть участь у засіданнях кафедри. На фокус-групі вони навели конкретні приклади. Так, одна з учасниць розповіла, що пропонувала внести до ОП ОК, пов'язаний з педагогікою (пропозиція була врахована, адже

актуальна версія ОП такий ОК має); - для покращення змісту ОП відстежуються і враховуються побажання здобувачів, які вчаться на першому рівні в.о. Так, від них була пропозиція додати більше ОК, що пов'язані власне з врегулюванням конфліктів та медіацією, що було враховане; - здобувачі, НПП і випускники мають можливість висловити свої побажання щодо ОП як анонімно, через участь у опитуваннях <http://surl.li/msbqw>, <http://surl.li/msbrw>, так і шляхом відкритої комунікації з гарантом та НПП. Так, одна з випускниць розповіла, що постійно консулює гаранта з питань новітніх методів, які запроваджуються у миротворчій сфері, а також про те, що проводила аудиторне заняття, присвячене одному з таких методів; - на ОП діють ustaleni форми комунікації з потенційними вступниками, для них проводяться спеціальні конкурси, що було з'ясовано на фокус-групі з НПП. У ЗВО та на ОП налагоджено системну комунікацію зі всіма групами стейкхолдерів, проводяться опитування, результати яких висвітлюються на сайті ЗВО та сторінці центру «Соціоплюс» <http://surl.li/msbrw>. Опитування запроваджені у ЗВО з 2005 року (про що розповіли учасники фокус-групи з доп. та адм. персоналом), вони є продуктом внутрішньої системи якості.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Як вже зазначалося у п. 1.2, ОП виникла на запит зовнішніх стейкхолдерів та на запит українського суспільства в цілому. Агресія, розпочата РФ проти України у 2014 р. призвела до загострення внутрішніх ідеологічних, політичних, соціальних та інших протиріч, які потребували фахового втручання – медіації, врегулювання. Відкриттю ОП передувала детальний аналіз аналогічних вітчизняних і закордонних ОП. На відкритій зустрічі були присутні представники академічної спільноти – провідні вітчизняні соціологи (Президент соціологічної асоціації України, директор Інституту соціології НАНУ та ін.) та закордонні експерти з питань врегулювання конфліктів, воєнної соціології тощо (д-р Сара Вітмор – Ун-т Оксфорд-Брукс (Британія), д-р Натан Грінфілд – американський кореспондент University World News, запрошений професор соціології КПП ім. Ігоря Сікорського), які підтвердили свою активну залученість до обговорення проєктів ОП, а також конкретизували свої пропозиції до них. Відтак, в ОП присутні унікальні ОК, ініційовані іноземними експертами-практиками: ЗО2; ПО2–ПО5. ОП враховує новітнє галузеве законодавство, зокрема Закон України «Про медіацію» <http://surl.li/diiid>. Всі учасники відкритої зустрічі, фокус-групи з роботодавцями, наголосили на гострій актуальності ОП для українського суспільства, яке вже майже 10 років перебуває у стані війни з російським агресором, а також для майбутнього повоєнного розвитку. РН, зокрема ті, що відповідають унікальності ОП і пов'язані з врегулюванням конфліктів та медіацією (ФК10 – ФК14 та ПР11 – ПР14) повною мірою відповідають запитам суспільства та регіону, потребам сучасного ринку праці. На фокус-групі з керівним складом ЗВО було уточнено, що особливістю м. Києва є висока концентрація урядових організацій, органів державної влади, що мають потребу у фахівцях з врегулювання конфліктів та медіації. Роботодавці зауважили, що у м. Києві та регіоні є багато громадських організацій та дослідницьких центрів, які проводять соціальні, соціологічні та ін. дослідження, а отже потребують висококласних фахівців-соціологів з розвиненими аналітичними навичками та дослідницькими компетентностями. Випускники на відповідній фокус-групі розповіли свої історії працевлаштування і кар'єрного зростання. Це дало змогу ЕГ пересвідчитися, що вище згадувані компетентності і ПРН, дійсно, формуються та слугують запорукою успішного працевлаштування у сферах, пов'язаних з врегулюванням конфліктів, миробудуванням тощо (Міжнародна організація із запобігання збройних конфліктів, Центр розбудови миру при Міністерстві реінтеграції, ГО, діяльність яких присвячена розбудові миру, фахівець з розбудови миру у Данській організації зі справ біженців, штатний консультант у Верховній раді України з питань людини, реінтеграції і деокупації ТОГ та ін.). На фокус-групі з випускниками також було доведено, що саме соціологічний базис підготовки фахівців з врегулювання конфліктів та медіації є передумовою їх професійного зростання та успіху.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт другого рівня в.о. зі спеціальності 054 «Соціологія» затверджено наказом МОНУ 05.01.2021 р. Аналіз опису ОП та матриць відповідності дозволяє пересвідчитися у наступному: 1) мету ОП сформульовано з урахуванням цілі, зазначеної у стандарті; 2) ОП містить обов'язкові ОК, які передбачають засвоєння сучасних методів збору, обробки й аналізу соціологічної інформації, методик діагностики, експертизи та прогнозування, інформаційно-комунікативних технологій («Методологія та методи дослідження конфліктів», «Соціологічні студії міграцій та вимушених переселенців», «Переддипломна практика», яка пов'язана саме з організацією та проведенням соціологічного дослідження та ін.); 3) всі без виключення соціологічні ОК, перелічені вище, мають специфіку, яка відповідає унікальності ОП. Окрім них, унікальні компетентності і ПРН формуються й за рахунок таких ОК, як «Регіональні та етнічні конфлікти: соціально-політичний контекст та миробудівництво» (4 кр. ЄКТС), «Медіація та фасилітація у вирішенні конфліктів» (4 кр. ЄКТС). Унікальність ОП, її спрямованість на підготовку соціологів як фахівців з врегулювання конфліктів, забезпечується і блоком обов'язкових ОК загальної підготовки, а саме: «Запобігання конфліктів та забезпечення сталого миру» (2 кр. ЄКТС); «Лідерство та антикризовий менеджмент» (3 кр. ЄКТС). Таким чином, сукупно не менш ніж 92,4% всіх обов'язкових ОК підкріплюють унікальність ОП; 4) обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає стандарту; 5) вибіркова складова становить 24 кр. ЄКТС – 26,7%, що відповідає нормі; 6) обсяг кредитів, призначених для практики, складає 14 кр. ЄКТС («Переддипломна практика»),

що відповідає стандарту (не менш, як 9 кр. ЄКТС). Окремі аспекти практичної підготовки реалізуються також під час практичних занять з певних практико-орієнтованих дисциплін («Методологія та методи соціологічного дослідження конфліктів» (8 кр. ЄКТС) та ін.), під час виконання курсової роботи (1 кр. ЄКТС), в процесі написання магістерської дисертації (16 кр. ЄКТС); 7) ЗК, ФК та ПРН, визначені стандартом для ОПП другого рівня в.о., у повному обсязі відображені в описі ОП та повною мірою забезпечуються обов'язковими ОК. Окрім ЗК, ФК та ПРН, визначених стандартом, ОП формує додаткові 5 ФК та 4 ПРН, визначені цією ОП, що віддзеркалює її унікальність та спрямованість на підготовку з врегулювання конфліктів та медіації; 8) атестація здобувачів в. о. здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (магістерської дисертації), що відповідає стандарту. ОП отримала 5 позитивних рецензій від експертів соціологічної галузі та організацій, які спеціалізуються на проведенні соціологічних досліджень, в яких наголошено на високій якості, актуальності ОП та її повній відповідності стандарту в. о. ЕГ дійшла висновку, що ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» повністю відповідає стандарту, дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом в. о. за спеціальністю 054 «Соціологія» для другого рівня в. о.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. ОП є своєрідною та унікальною, адже аналоги даної ОП в Україні відсутні. Окрім того, що ОП повністю відповідає стандарту за спеціальністю 054 «Соціологія» для другого рівня в. о., вона містить потужну унікальну складову, яка забезпечує повноцінну підготовку магістрів з соціології, які володіють фаховими компетентностями з врегулювання конфліктів та медіації. 2. ОП було запроваджено на запит зовнішніх стейкхолдерів, з урахуванням потреб регіону та сучасного ринку праці. Важливо, що спочатку виникла суспільна потреба на відповідних фахівців, а потім (як реакція на потребу) виникла ОП, яка таких фахівців готує. 3. При запровадженні ОП був врахований досвід вітчизняних та іноземних ОП, при чому не просто шляхом перегляду та аналізу описів цих ОП на сайтах ЗВО, а через безпосереднє спілкування з представниками відповідних ОП, збирання і врахування їх порад. 4. На ОП та у ЗВО в цілому діє унікальна система відслідковування та врахування позицій і потреб всіх груп стейкхолдерів щодо змісту, цілей та програмних результатів навчання, систематично проводяться опитування здобувачів, роботодавців, випускників, НПП. Опитування запроваджені у 2005 році, вони є продуктом внутрішньої системи якості, а не вимушеною відповіддю на зовнішні вимоги. Опитування здійснюються на високому методичному, методологічному, технологічному та професійному рівні фахівцями-соціологами центру «Соціоплюс». Застосовувані методи і методологія підбираються, розробляються, удосконалюються з урахуванням специфіки різних груп стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони та недоліки не виявлені.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на повну відповідність вимогам за кожним підкритерієм, ЕГ дійшла висновку, що ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» повністю відповідає якісним характеристикам критерію 1 і в цілому має взірцевий характер. Згідно з вимогами підкритерію 1.4, ОП повною мірою дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» для другого (магістерського) рівня. Діяльність за підкритеріями 1.1, 1.2, 1.3 містить значну унікальну складову і є зразковою: 1) ОП є унікальною, адже жодна інша соціологічна ОП не готує фахівців з врегулювання конфліктів та медіації; 2) унікальним, специфічним, традиційним саме для цього ЗВО, але таким, що заслуговує на наслідування з боку інших, є механізм урахування позицій та потреб стейкхолдерів, зокрема система та практики збирання інформації, яка відрізняється високим професійним та технологічним рівнем, гнучкістю методик та методологічних підходів; 3) зразковий характер має практика врахування тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, адже ініціатива створення і унікальність ОП є об'єктивною реакцією на соціальну потребу, пов'язану з високою конфліктогенністю воєнних та (у перспективі) повоєнних умов сучасного українського суспільства та дефіцит на сучасному ринку праці фахівців з врегулювання конфліктів і медіації з потужною соціологічною базою, а також з розвиненими компетентностями інтернаціональної комунікації (вільне володіння англійською мовою, знання і застосування специфічної термінології, розвинені навички розмовної комунікації тощо). Низка відповідних унікальних ОК, а також результатів навчання є наслідком не тільки зазначених об'єктивних умов, але і системної та плідної співпраці з іноземними партнерами.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОНП зазначається як такий, що дорівнює 90 кредитам ЄКТС. Частка вибіркового ОК складає 26,7%. Обсяг кожного ОК варіюється від 1 (курсозна робота) до 16 кредитів ЄКТС, що є нормою, визначеною у межах автономії ЗВО («Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. І. Сікорського», розділ «Самостійна робота здобувача в. о.» <http://surl.li/mrbwy>; «Наказ №НОН/39/2023 від 10.02.2023 р. "Про планування та організацію освітнього процесу на 2023-2024 навчальний рік" <http://surl.li/mrbzt>). Згідно із зазначеними вище документами, курсозна робота, на яку відводиться 1 кр. ЄКТС, повинна мати ОК-пререквізит загальною кількістю кредитів – не менше 4. Серед ОК ОП, що акредитується, таким пререквізитом є «Соціологія конфліктів та війн у контексті трансформації та модернізації» (5 кр. ЄКТС). Обсяг кредитів, призначених для практики, складає 14 кр. ЄКТС («Переддипломна практика»). Окремі аспекти практичної підготовки здобувачів реалізуються також під час практичних занять з певних практико-орієнтованих дисциплін («Методологія та методи соціологічного дослідження конфліктів» (8 кр. ЄКТС) та ін.), під час виконання курсової роботи з соціології конфліктів та війн у контексті трансформації та модернізації (1 кр. ЄКТС), в процесі написання магістерської дисертації (16 кр. ЄКТС). Аналіз змісту ОК, а також матриць відповідності наданих у додатку до відомостей СО і представлених у описі ОП свідчить про те, що всі визначені стандартом компетентності і ПРН забезпечуються обов'язковими ОК. В цілому обсяг ОП та окремих ОК (у кредитах ЄКТС) повною мірою відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти, а також внутрішнім вимогам ЗВО.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОП та змісту обов'язкових ОК (через силабуси), а також інформація, отримана від НПП та здобувачів на фокус-групах, дозволили ЕГ дійти наступних висновків: 1) Серед обов'язкових ОК до тих, що безпосередньо стосуються фахової соціологічної підготовки і спрямовані на формування компетентностей і ПРН, зазначених у стандарті в.о., слід віднести наступні: «Методологія та методи дослідження конфліктів» (8 кр. ЄКТС); «Соціологія конфліктів та війн у контексті трансформацій та модернізацій» (5 кр. ЄКТС) та курсозна робота з соціології конфліктів та війн у контексті трансформацій та модернізацій (1 кр. ЄКТС); «Соціологічні студії міграцій та вимушених переселенців» (4 кр. ЄКТС); «Переддипломна практика», яка пов'язана саме з організацією та проведенням соціологічного дослідження (14 кр. ЄКТС); «Робота на магістерською дисертацією» (16 кр. ЄКТС) – всього 48 кр. ЄКТС (72,7% всіх обов'язкових ОК ОП); 2) Всі перелічені вище ОК змістовно відповідають унікальності ОП. Окрім них, унікальні компетентності і РН формуються й за рахунок таких ОК, як «Регіональні та етнічні конфлікти: соціально-політичний контекст та миробудівництво» (4 кр. ЄКТС), а також «Медіація та фасилітація у вирішенні конфліктів» (4 кр. ЄКТС). Унікальність ОП, її спрямованість на підготовку соціологів як фахівців з врегулювання конфліктів та медіації, забезпечується і блоком ОК загальної підготовки, а саме: «Запобігання конфліктів та забезпечення сталого миру» (2 кр. ЄКТС); «Лідерство та антикризовий менеджмент» (3 кр. ЄКТС). Таким чином, сукупно не менш ніж 92,4% всіх обов'язкових ОК підкріплюють унікальність ОП. 3) Попри те, що згідно із матрицями відповідності, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ФК5, ФК8, формуються тільки через 1 ОК, аналіз змісту інших ОК, застосовуваних методів викладання та переліків рекомендованої літератури (що зафіксовано у силабусах, а також було підтверджено на фокус-групі з НПП), свідчить про те, що ці компетентності формуються й іншими ОК, а саме: 1) ЗК4 – через ПО3, ПО4, ПО5, ПО7; 2) ЗК5 – через ПО1.2., ПО4, ПО7, ПО8; 3) ЗК6 – через ПО1.1., ПО 1.2, ПО3, ПО5, ПО7, ПО8; 4) ФК5 – через ПО1.1, ПО1.2, ПО2, ПО4; 5) ФК8 – через ЗО3, ЗО4, ПО3, ПО5. 4) Змістом підготовки за ОП передбачене формування РН, що передбачають вкладання у ЗВО. Згідно із матрицею відповідності, ці результати навчання формуються тільки одним ОК «Педагогіка вищої школи». Обсяг цього ОК – 2 кр. ЄКТС. На підставі відповідного силабусу ЕГ дійшла висновку, що цей ОК не формується у повному обсязі. Аудиторна робота включає в себе 9 лекцій і 9 семінарських занять. Зміст ОК не передбачає практичну підготовку - вихід здобувача «на аудиторію» і самостійне ведення хоча б окремих елементів навчального заняття. На резервній зустрічі ЕГ з'ясувала, що викладацька компетентність доформовується й іншими обов'язковими ОК

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

У стандарті в. о. для другого (магістерського) рівня в. о. предметна область спеціальності визначається такими об'єктами вивчення: соціальні відносини та взаємодія; особистість, соціальні групи, спільноти та суспільства; соціальні явища та процеси; громадська думка; культура тощо. Серед методів та методик, які також складають предметну область, стандартом визначені наступні: сучасні методи збору, обробки й аналізу соціологічної інформації, методики діагностики, експертизи та прогнозування, інформаційно-комунікативні технології. Аналіз змісту обов'язкових ОК за ОП свідчить, що із переліченими об'єктами безпосередньо пов'язані близько 73% всіх

обов'язкових ОК. Близько 20% обов'язкових ОК пов'язані певною мірою. Перелічені у першому абзаці методи та методики є об'єктом таких обов'язкових ОК, як «Методологія та методи дослідження конфліктів» (8 кр. ЄКТС); «Переддипломна практика» (14 кр. ЄКТС). Загалом – 22 кр. ЄКТС. Серед вибірових ОК також достатньо тих, що пов'язані або є дотичними до об'єктів та методів предметної області соціології: «Соціологія війни: ідеологічні дискурси, мобілізаційні практики» (4 кр. ЄКТС); «Крос-національні дослідження в соціології» (4 кр. ЄКТС); «Соціологія виборчого процесу» (4 кр. ЄКТС); «Contemporary Sociological Theories» (4 кр. ЄКТС) та ін. Серед баз переддипломної практики більшість представляють організації (відділи в організаціях), діяльність яких безпосередньо пов'язана з організацією та проведенням соціологічних, соціальних та ін. досліджень. Таким чином, зміст ОП повністю відповідає предметній області спеціальності 054 «Соціологія» та формує РН, які повною мірою забезпечують виконання професійної діяльності фахівця-соціолога, незалежно від сфери його залучення (в тому числі, й соціолога з ефективності покарання правопорушників (2442.2 – згідно із класифікатором професій ДК 003:2010)). Окрім того, ОП містить унікальну складову, завдяки якій формуються навички врегулювання конфліктів, медіації, фосилізації тощо, а отже соціологи, які готуються за цією ОП, здатні бути експертами з врегулювання соціально-трудова відносин (2412.2 – згідно із класифікатором професій ДК 003:2010), зокрема, в аспекті врегулювання трудових конфліктів. До того ж, досвід працевлаштування випускників цієї ОП в органах влади та урядових установах як експертів, що координують питання врегулювання конфліктів та медіації (питання національних меншин, переселенців, міграційної політики тощо), свідчить про те, що соціологи, яких готує ця ОП, здатні виконувати консультативні функції в апараті органів державної влади (2419.3 – згідно із класифікатором професій ДК 003:2010).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

У ЗВО є достатня нормативна база для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача, що відображено у наступних документах: «Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <http://surl.li/faiez>; «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти» <http://surl.li/czvdn>; «Положення про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти» <http://surl.li/desaw>. Магістранти роблять вибір одноразово, на початку першого семестру навчання, обираючи ОК на другий семестр (всі вибірові ОК викладаються у другому семестрі). Таким чином, здобувачі мають можливість обрати 6 ОК (кожна з яких – 4 кр. ЄКТС). Кожного навчального року випускова кафедра формує каталог вибірових ОК, який є у відкритому доступі на сайті ЗВО, на сторінці випускової кафедри <http://surl.li/mrgpi>. Процес вибору автоматизований. Здобувач обирає через власний кабінет у системі МуКРІ. Здобувачі мають право обирати ОК і з інших освітніх програм, а також ОК, запропоновані іншими кафедрами ЗВО. Через свій кабінет у МуКРІ здобувач може побачити перелік вибірових ОК і описи цих ОК, щоб зрозуміти їх зміст і зробити свідомий вибір. Також у МуКРІ здобувачі мають доступ до власних індивідуальних планів (вище викладене було підтверджено і продемонстроване гарантом при огляді МТБ). Індивідуальний план підписується здобувачем за допомогою електронного підпису КЕП (що відображено у сканкопіях індивідуальних планів здобувачів, наданих ЕГ у якості дод. доказів). Окрім окремих ОК здобувачі ОП, що акредитується, мають право обирати сертифікатні програми, як цілісні комплекси певних логічно пов'язаних і взаємодоповнюваних ОК. Здобувач, який обрав сертифікатну програму, за умови успішного завершення навчання за нею, отримує сертифікат, який слугує конкурентною перевагою при працевлаштуванні. Куратори студентських груп, гарант ОП, керівники сертифікатних програм проводять зустрічі зі здобувачами для їх більш детального ознайомлення зі змістом вибірових ОК. Вище викладену інформацію було підтверджено на фокус-групах зі здобувачами, випускниками, студентським самоврядуванням та НПП. Здобувачі, випускники, представники студентського самоврядування продемонстрували обізнаність стосовно механізмів обрання ОК та індивідуалізації навчання, а також виявили повне задоволення реалізацію своїх прав. Окрім того, вони наголосили, що, відповідно до своїх інтересів, мають право обирати теми контрольних та кваліфікаційних робіт, бази практики, варіанти академічної мобільності. На тому ж самому зауважили і НПП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В ході експертизи ЕГ було з'ясовано, що практична підготовка здобувачів реалізується через: 1) проходження переддипломної практики; 2) практико-орієнтовані ОК («Методологія та методи соціологічного дослідження конфліктів», «Соціологічні студії міграцій та вимушених переселень» та ін.); 3) виконання курсової роботи; 4) роботу на практичних заняттях; 5) виконання магістерської дисертації. Здобувачі, випускники та НПП підтвердили вище викладене під час відповідних фокус-груп. Здобувачі та випускники зауважили, що їх практична підготовка, з одного боку, включає суто соціологічні компетентності (збір, комп'ютерна обробка, аналіз соціологічних даних), а з іншого – компетентності, пов'язані з врегулюванням конфліктів та медіацією. Окремо вони наголосили на значущості для їх практичної підготовки знання англійської мови та навичок англомовної комунікації, що забезпечується на ОП на високому рівні, при чому не тільки в межах ОК «Практичний курс іноземної мови для ділової комунікації», але і в межах інших ОК. Здобувачі навели приклади, коли практичні заняття з інших курсів проводилися англійською мовою і вони повинні були представляти результати виконаної на занятті роботи англійською мовою. Випускники наголосили на тому, що їх практична підготовка як соціологів-дослідників є основою їх успішної самореалізації у сферах професійної діяльності, пов'язаних з врегулюванням конфліктів та медіацією. Вони також підкреслили, що в їх практичній діяльності велику роль відіграють навички вільної англомовної комунікації, сформовані саме на цій ОП. Роботодавці, які взяли участь у відповідній фокус-групі,

підтвердили високий рівень практичної підготовки працевлаштованих у них випускників ОП, а також здобувачів, які проходять в їх організаціях переддипломну практику. Окремо вони підкреслили, що випускники ОП мають дуже швидке кар'єрне зростання, і це саме завдяки тим компетентностям, які формуються на ОП. У якості дод. доказів ЕГ надані щоденники та звіти здобувачів з проходження практики. Зі змісту цих документів видно, що у третьому семестрі здобувачі проходили переддипломну практику, в межах якої виконували різні види робіт, пов'язані з організацією та проведенням соціологічних досліджень, обробкою даних за допомогою спеціального програмного забезпечення (ОСА, SPSS), аналізом даних. Зі звітів видно, що студенти практикували різні методи зору соціологічних даних (кількісні, якісні, якісно-кількісні) та різні підходи до їх аналізу. За результатами практики здобувачі звітують на засіданні кафедри.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Питання щодо формування Soft skills було уточнене на фокус-групах зі здобувачами, випускниками, студентським самоврядуванням, НПП. Здобувачі підкреслили, що завдяки застосуванню на заняттях методам дискусії, проєктної і групової роботи, кейс-стаді, проблемно-орієнтованого навчання та ін. у них формуються навички співпраці у команді та лідерства, комунікативні навички, критичне мислення, організованість, навички презентації та самопрезентації. Випускники, посиляючись на власний професійний досвід, зауважили, що важливим здобутком навчання на цій ОП є навички стратегічного планування, фасілітації, діалогу, конструктивної комунікації. НПП зауважили, що часто застосовують такі методи навчання, як моделювання та симуляція – орієнтовані на відпрацювання здобувачами моделей врегулювання конфліктів. В ході такої роботи у здобувачів формується критичне і стратегічне мислення. Окрім того НПП розповіли, що студенти систематично забезпечують презентацію випускової кафедри у Тік-Ток, що також формує навички (само)презентації. Роботодавці підкреслили, що здобувачі і випускники цієї ОП мають розвинені Soft skills, що вони відрізняються високою організованістю і самоорганізацією, високим рівнем дисциплінованості та відповідальності, тактовністю, ввічливістю та дипломатичністю, вмінням працювати в команді і самостійно розподіляти обов'язки, небайдужістю до виконуваного завдання, допитливістю, високою амбітністю.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт соціолога відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз навчального плану та силабусів ОК свідчить про те, що обсяг навантаження для окремого освітнього компонента складається з аудиторних годин (лекцій, семінарських та практичних занять, консультацій тощо), самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для навчальних дисциплін. Здобувачі на відповідній фокус-групі (в тому числі і представники заочної форми навчання) підтвердили, що навантаження є оптимальним і повністю їх влаштовує. Здобувачі зауважили, що у разі, якщо їх щось не влаштовує, вони мають можливість висловити своє незадоволення, в тому числі і щодо навантаження та обсягу окремих ОК: вони можуть відверто сказати про це гаранту ОП, викладачу, який забезпечує певний ОК, або висловити свою думку анонімно - через участь у опитуваннях. У закладі освіти проводяться систематичні анонімні опитування здобувачів, які містять і питання щодо навантаження <http://surl.li/msbqw>. Результати опитувань оговорюються на засіданнях кафедри, Радах факультету, Вчених радах університету. До цих заходів обов'язково залучаються здобувачі, представники студентського самоврядування, активу факультетів, в тому числі й факультету соціології та права (представниця факультету була присутня на відповідній фокус-групі). Представники студентського самоврядування продемонстрували високу обізнаність з питань та механізмів відстоювання прав здобувачів, запевнили, що здобувачі можуть висловити свої побажання або скарги через старост груп або безпосередньо - представникам студентського самоврядування.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

У ЗВО діє Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського <http://surl.li/gqjdm>, в якому детально розкрито відповідний механізм. На зустрічі з керівним складом ЗВО було уточнено, що елементи дуальної освіти імплементовані в цю ОП від початку її існування. Одним з проректорів було зауважено, що у 2017 р. ОП виникла на запит та пропозицію Міністерства з питань внутрішньо переміщених осіб та реінтеграції тимчасово окупованих територій. ОП було розроблено, а її зміст погоджено з Міністерством. Викладання окремих ОК,

практичні заняття та практика здобувачів проходили на базі різних департаментів Міністерства (зараз – Міністерство реінтеграції). Кожен департамент збирав і віддавав на факультет соціології та права запит на виконання конкретних тем, які лягали в основу кваліфікаційних робіт здобувачів. Тому перші кваліфікаційні роботи на цій ОП були виконані саме на запит Міністерства. Також проректором було зауважено, що саме на цій ОП є реальна перспектива реалізації повноцінної дуальної форми навчання, зокрема, з огляду на її велику практичну значущість в нинішній ситуації, що характеризується високою конфліктогенністю, а тому є висока потреба у фахівцях, які спеціалізуються на врегулюванні конфліктів та миробудуванні. На думку керівництва ЗВО договори про дуальну форму навчання на цій ОП можуть бути укладені переважно з неурядовими організаціями. Було зауважено, що з органами державної влади, пори їх високу зацікавленість, важко реалізувати дуальну форму освіти, оскільки це передбачає зарахування державного службовця в штат ЗВО, що ускладнене бюрократичними перепонами. Гарант ОП підтвердив, що робоча група ОП постійно вивчає досвід реалізації дуальної форми навчання у ЗВО, що дає змогу підтримувати високу активність елементів дуальної освіти на ОП. Наприклад, нещодавно був підписаний договір з ГО «Кримсько-татарський ресурсний центр», а також з підприємствами, які пов'язані з маркетинговими дослідженнями, аналізом ринків тощо («Про-Консалтинг» та ін.). На думку гаранта, реалізація елементів дуальної освіти із зазначеними організаціями видається можливою за рахунок проведення практичних занять на цих підприємствах, виконання здобувачами навчальних завдань, пов'язаних з вирішенням конкретних проблемних ситуацій, що виникають в цих організаціях.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Зміст ОП є унікальним і, в той же час, повною мірою відповідає предметній області спеціальності 054 «Соціологія». 2. Структура та логіка ОП, зміст ОК гармонійно поєднують соціологічну підготовку з поглибленою, посиленою підготовкою з врегулювання конфліктів та медіації, що дозволяє сформувати не тільки РН передбачувані стандартом в.о., а й специфічні РН, передбачувані специфікою ОП. 3. Здобувачі мають максимальні можливості вибору освітніх компонентів. Вони можуть обирати дисципліни з інших ОП та рівнів вищої освіти. Позитивною практикою є сертифікатні програми як комплекси взаємопов'язаних ОК, які здобувачі можуть включити до свого індивідуального навчального плану, з подальшим отриманням сертифікату, що слугує конкурентною перевагою при працевлаштуванні. 4. Висока якість практичної підготовки на ОП, що підтверджується фактами успішного працевлаштування випускників саме у сферах пов'язаних з врегулюванням конфліктів та медіацією. При цьому соціологічний базис практичної підготовки відіграє ключову роль в подальшому кар'єрному зростанні. 5. На ОП формується культура міжнародної комунікації, готуються фахівці з розвиненими навичками англомовної комунікації, що дозволяє їм працевлаштуватися в міжнародних організаціях, вільно спілкуватися та повноцінно самореалізовуватися в інтернаціональному професійному середовищі. 6. Застосовувані НПП методи аудиторної роботи (кейс-стаді, групових проєктів, проблемних ситуацій та ін.) є цікавими та ефективними з формування Soft skills (комунікативні, (само)організаційні навички, навички командної роботи, дисциплінованість, організованість та здатність самоорганізуватися, навички стратегічного мислення, фосілізації та ін.). 7. ЗВО має необхідну нормативну базу, численні угоди із зовнішніми стейкхолдерами та відпрацьовані практики реалізації дуальної форми навчання. На ОП, що акредитується, з перших років її реалізації активно застосовувані елементи дуальної освіти. ОП проявляє постійний розвиток в цьому напрямку, а також має реалістичну перспективу реалізації повноцінної дуальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Попри те, що на ОП повністю забезпечуються результати навчання, передбачені стандартом, поряд з тим що ОП забезпечує формування не просто магістра з соціології, а високо кваліфікованого фахівця-соціолога з розвиненими компетентностями з врегулювання конфліктів та медіації, ЕГ було з'ясовано, що передбачувана змістом ОП викладацька компетентність (ФК9) та відповідний ПРН (ПР10) не формуються повною мірою, зміст ОП не передбачає практичної підготовки викладача. У зв'язку з цим, ЕГ рекомендує: 1) або посилити підготовку викладача ЗВО, за рахунок скорочення кредитів на «Переддипломну практику» і введення до змісту ОП «Навчально-педагогічної практики» чи іншого ОК, спрямованого на відпрацювання навичок викладання та роботи в аудиторії, ведення навчально-методичної документації тощо; 2) або відмовитися від результатів навчання, які передбачають викладання у ЗВО. Під час фокус-груп було з'ясовано, що черговий перегляд ОП вже розпочато, а оновлений опис ОП планується винести на громадське обговорення у рудні 2023 – січні 2024 рр. Отже зазначений недолік може бути виправлений найближчим часом. 2. Враховуючи те, що компетентність є комплексним утворенням, яке комбінує знання, уміння, навички, способи мислення та багато ін., формування цього комплексу засобами якогось одного ОК видається вельми складним завданням, досягнення якого не має практичного сенсу. Матриці відповідності в описі ОП фіксують ситуацію однокомпонентного забезпечення низки компетентностей. Попри це, детальний аналіз змісту кожного ОК за ОП фактично доводить іншу ситуацію – забезпечення кожної компетентності цілою низкою ОК. У зв'язку з цим, ЕГ рекомендує при черговому перегляді ОП узгодити інформацію, яка міститься у матрицях відповідності з фактичною ситуацією, яка має місце на ОП. Зазначений недолік, як і попередній, може бути викривлений під час чергового перегляду ОП, у стислі строки.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на наявність низки сильних сторін та позитивних практик, пов'язаних з унікальністю змісту ОП, високою якістю практичної підготовки, формуванням культури міжнародної комунікації та професійної самореалізації випускника в інтернаціональному середовищі, реалізацією елементів дуального навчання та ін., ЕГ дійшла висновку про відповідність критерію 2 на рівні В. Аналіз практик працевлаштування випускників ОП, їх висока затребуваність на ринку праці та очевидні успіхи у кар'єрному зростанні свідчать про те, що зазначені недоліки (які локалізуються в межах підкритерію 2.2) не позначаються критично на якості ОП за критерієм в цілому, адже реалізація ОП за всіма іншими підкритеріями повністю відповідає вимогам. Зазначені недоліки потребують виправлення для забезпечення повної релевантності зазначених в описі ОП ОК та заявлених результатів навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП «Врегулювання конфліктів та медіація», що реалізується на другому (магістерському) рівні вищої освіти у КПІ ім. Ігоря Сікорського розміщені на сторінці приймальної комісії університету <https://pk.kpi.ua> та кафедри соціології <http://www.sociology.kpi.ua/masters-2023>, а також за покликанням <https://istudent.kpi.ua/> розміщена інформація для іноземних студентів. Правила є чіткими та зрозумілими, інформація є структурованою, що дає можливість легко зорієнтуватися. Правила не містять дискримінаційних положень. Під час зустрічі з адміністративним та допоміжним персоналом заступник відповідального секретаря приймальної комісії зазначив, що є можливість вступити випускникам які мають здобути вищу освіту рівня спеціаліста або магістра, вони мають скласти фаховий іспит зі спеціальності. Програму фахового іспиту розробляє випускова кафедра у визначені терміни, потім вона оприлюднюється. Крім цього для таких вступників є складання іноземної мови замість єдиного вступного іспиту. За цими двома результатами вступники вступають. Під час зустрічі із здобувачами ЕГ отримала підтвердження стосовно того, що правила прийому на навчання за даною ОП, що реалізується на другому (магістерському) рівні вищої освіти у КПІ ім. Ігоря Сікорського, є та були оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО <https://pk.kpi.ua> та кафедри <http://www.sociology.kpi.ua/masters-2023>. Вони зрозумілі та чітко структуровані, здобувачка зазначила, що під час вступу у інших ЗВО не завжди могла знайти інформацію у відкритому доступі, це один із чинників чому обрала дану програму, процедура вступу була легкою, зручною та простою.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» дійсно враховують особливості самої освітньої програми. Вступ до магістратури у 2023 році здійснювався на основі складання єдиного вступного іспиту (ЄВІ), який складався з двох частин – іноземної мови (англійська, німецька, французька або іспанська) <http://surl.li/hfaoe> та тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК) <http://surl.li/bztbp>, єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ) <http://surl.li/gifry> за спеціальністю (предметний тест з психології та соціології), а також написання мотиваційного листа. Знання, які зазначені як необхідні для вступу на спеціальність, відповідають початковому (вхідному) рівню компетентностей потенційних вступників і є теоретично орієнтованими. Програма комплексного фахового випробування щорічно, оновлюється та затверджується Головою Приймальної комісії: <https://cutt.ly/ywh92BU1>

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У КПІ ім. Ігоря Сікорського діють чіткі й зрозумілі правила, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції), доступні для всіх учасників освітнього процесу правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, зокрема під час академічної мобільності, у КПІ ім. Ігоря Сікорського регламентується кількома положеннями зокрема «Положенням про відрахування, переривання навчання, переведення і поновлення здобувачів вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <http://surl.li/mctmw> у п. 4 Переведення здобувачів вищої освіти та п. 6 Оформлення документів та

процедурні питання, «Положенням про визнання в КПІ Ігоря Сікорського результатів попереднього навчання» https://document.kpi.ua/2020_7-157 та «Положенням про академічну мобільність КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/124>. Описана процедура є чіткою, логічною та зрозумілою. Під час фокус-груп зі здобувачами ЕГ отримала підтвердження того, що у ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу, а також здобувачі мали відповідні практики перезарахування.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті є чітко визначеним і затвердженим згідно «Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті». Цей документ є доступним та опублікованим у відкритому доступі за посиланням: <http://surl.li/mcvff>. Згідно результатів опитування <https://cutt.ly/2wxla3LO> 88,9% здобувачів зазначили про те, що їм відомо про можливість зарахування окремих результатів отриманих в межах неформальної освіти (на основі сертифікатів про закінчення онлайн курсів, вебінарів, тренінгів тощо). На зустрічі зі студентським самоврядуванням учасники підтвердили свою обізнаність щодо механізму перезарахування результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Окрім того, представниця від факультету соціології та права зауважила, що на одному з курсів вона навчалася разом зі студенткою з ОП, що акредитується, і знає, що таким чином їй було перезараховано результати навчання з англійської мови. Під час проведення фокус-групи зі здобувачами було з'ясовано, що здобувачі ОП (принаймні ті, що були присутні на фокус-групі) не користуються можливостями перезарахування РН, отриманих у неформальній освіті і не достатньо обізнані щодо механізму.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті КПІ ім. Ігоря Сікорського, враховують специфіку ОП. 2. Діють чіткі і зрозумілі правила визнання результатів навчання, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції), правила доступні для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Попри наявність затвердженої нормативної бази порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті «Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті» на даній ОП рекомендуємо популяризувати, мотивувати здобувачів до участі у різних формах неформальної освіти та чіткіше доносити інформацію про правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання загалом відповідають існуючим показникам якості, тому ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» загалом відповідає Критерію 3. Виявлені недоліки не є суттєвими та можуть бути виправлені у короткий термін.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання регулюються «Положенням про організацію освітнього процесу» <http://surl.li/bevvl> пунктом 4.1 де передбачені форми навчання: навчальні (аудиторні) заняття, самостійна робота, практична підготовка (практика), контрольні заходи. Пунктом 4.2 де передбачені види занять: лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття, комп'ютерний практикум, індивідуальні навчальні заняття, консультації. У силабусах вказані такі форми (та/або методи і технології) викладання і навчання: лекції, семінарські (практичні) заняття, самостійна робота, опитування за темою, дискусія, доповідання, електронне звітування, МКР, презентація, публічний виступ, підсумковий тест, «мозковий штурм», «аналіз ситуацій», ділові, ігрові та імітаційні ігри, експрес-конференція, навчальні дебати, круглий стіл, кейс-технологія, індивідуальні заняття, лабораторні заняття, дослідницький проект. Під час фокус-групи з НПП було відмічено роботу з кейсами, практикування симуляцій, робота з даними, проведення міні-досліджень на основі практичних даних тощо. Викладачі роблять акцент на застосуванні дослідницьких методів в здобутті знань. На фокус-групі здобувачі це підтвердили, навели конкретні приклади, відзначили, що вони навчаються через дослідження. ОП відповідає студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи, що реалізується через можливість здобувачів брати участь у оновленні ОП, змісту ОК, форм проведення занять, захисту курсових робіт тощо. Пропозиції та зауваження здобувачів враховуються через обговорення з викладачами, результати опитувань «Викладач очима студентів» та «Щодо покращення якості надання освітніх послуг», які проводяться ДНВП <https://dnvt.kpi.ua/about/> та ННЦ ПС «Соціоплюс» <https://socioplus.kpi.ua> (на огляді МТБ гарант ОП продемонстрував інструментарій одного з таких досліджень). НПП і здобувачі мають можливість брати участь у конкурсі (Sikorsky Challenge) на фінансування проектів та отримання грантів для наукових досліджень. Це було підтверджено на фокус-групі зі здобувачами. Здобувачі зазначили про відкритість спілкування з НПП та можливість формування індивідуального плану навчання. ЕГ було з'ясовано, що передбачувана змістом ОП викладацька компетентність (ФК9) та відповідний ПРН (ПР10) не формуються повною мірою, зокрема тими засобами, які на ОП застосовуються. Зауважимо, що ці РН не є обов'язковими, згідно зі стандартом в.о., втім вони прописані у описі ОП. У матриці відповідності відзначено, що ці РН формуються тільки ОК «Педагогіка вищої школи» (2 кр. ЄКТС). На підставі відповідного силабусу ЕГ дійшла висновку, що в межах цього ОК не застосовуються ті методи, які б у повному обсязі формували зазначені РН. Аудиторна робота включає 9 лекцій і 9 семінарських занять. Зміст ОК не передбачає практичну підготовку - вихід здобувача «на аудиторію» і самостійне ведення навчального заняття. Попри це, на думку здобувачів, на цій ОП вони отримують всі необхідні РН для того, щоб викладати соціологічні і суміжні дисципліни.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті кафедри соціології у закладці «Навчання» розділі «Силабуси - Магістеріум» <http://www.sociology.kpi.ua/epp-conflict-regulation-and-mediation-2#> у вільному доступі розміщені усі Робочі програми (Силабуси) за кожним ОК та ВК, у яких представлені відомості про цілі, мету, зміст та очікувані результати навчання за дисциплінами, порядок та критерії оцінювання, форми оцінювання, переліки тем та розподіл навчальних годин між ними, списки обов'язкової та додаткової літератури. Усі ОК ОП представлені на платформі дистанційного навчання «Sikorsky Distance» <https://www.sikorsky-distance.org/>: в системі Moodle <https://www.sikorsky-distance.org/moodle/>, у Google Workspace for Education <https://cutt.ly/iwkvYT4u> (що передбачено Положенням про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/188>) . Під час огляду МТБ гарантом було продемонстровано всі зазначені ресурси дистанційного навчання, так би мовити, «очима студента». ЕГ вдалося пересвідчитися, що всі дистанційні курси, розроблені НПП, містять наочну інформацію про методи навчання, систему та критерії оцінювання. На зустрічі з НПП було зазначено, що порядок взаємодії між викладачами і студентами доводиться до відома студентів на першому занятті. Він починається із розгляду силабусу, який детермінує всю взаємодію між викладачем і здобувачем. Усі силабуси розміщені на веб-сайті кафедри та платформі електронний Сампус, а також у Classroom. За необхідності, вони можуть надсилатися в чат Telegram, що підтвердили здобувачі. Взаємодія між викладачами та здобувачами за межами аудиторних зустрічей та очних консультацій підтримується, як правило, електронними засобами комунікації (Telegram або – варіант за пропозицією здобувачів). Викладачі зазначили про відкритість до спілкування за усіма можливими каналами, які існують в сучасному суспільстві – від особистого спілкування до всього спектру інформаційно-комунікаційних технологій. НПП також вернули увагу, що з ініціативи здобувачів запровадили Instagram та TikTok кафедри, поєднавши розвагу з навчальним змістом.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЗВО під час реалізації ОП повною мірою забезпечує поєднання навчання і досліджень відповідно до рівня в.о., спеціальності та цілей ОП. Це здійснюється через: - поєднання навчальної та дослідницької діяльності в освітніх компонентах (ПО1.1, ПО1.2, ПО6, ПО8); - переддипломну практику (ПО7), під час якої студенти набувають досвід самостійної науково-дослідної роботи з обраної для кваліфікаційної роботи теми та опрацьовують методики її проведення. На зустрічі здобувачка зазначила, що практика дуже тісно пов'язана з магістерською роботою, вона проходила в лабораторій політичних і соціологічних досліджень, а також при виборі теми були враховані інтереси здобувачки; - написання кваліфікаційної роботи магістра (ПО8), яке передбачає навчальні дослідження, з об'єктом, предметом, метою та завданнями, відповідним оформленням, із використанням сучасних стилів представлення наукових джерел, обґрунтування методології та інтерпретації результатів, презентації на публічному захисті. Згідно із переліком наукових публікацій здобувачів, наданим ЕГ у якості дод. доказу, за результатами наукових досліджень

здобувачами даної ОП разом із НПП постійно публікуються тези доповідей на конференціях (як всеукраїнських так і міжнародних), статті у фахових виданнях за результатами підготовки дипломних робіт; - наукові позааудиторні заходи факультету – щорічні Дні науки ФСП <https://fsp.kpi.ua/ua/nauka/conference/dni-nauki/>, міжнародні конференції кафедри та факультету соціології і права <http://www.sociology.kpi.ua/conference-of-sociology-2023#>; - відвідування відкритих лекції провідних науковців <http://www.sociology.kpi.ua/lecturers>, участь у міжнародних проєктах <https://cutt.ly/ownlT7o9>, грантах <https://cutt.ly/7wnlQO3d>, олімпіадах, майстер-класах, фестивалях, конкурсах, круглих столах, воркшопах, вебінарах, проходження практики у провідних дослідницьких центрах та органах державної влади.. На фокус-групі зі здобувачами була підтверджена інформація про їх участь у перелічених заходах. Один з учасників зазначив, що готував соціальне дослідження на тему яка пов'язана з його професійною діяльністю. На випусковій кафедрі працює наукова школа (згідно Положення про наукові школи КПІ <http://surl.li/msrry>): «Історична соціологія конфліктів в контексті модернів та модернізацій» (керівник школи – д. соц. н., проф. П. В. Федорченко-Кутуєв; <http://surl.li/msrst>). Завідувач випускової кафедри є членом Дослідницької групи з теорії та практики врегулювання конфліктів при Токійському університеті, яку очолює проф. Хідеакі Шинода, на чому зауважувалося на зустрічах з керівним складом, НПП, роботодавцями. На фокус- групі з роботодавцями було відмічено, що саме здобувачі цієї ОП мають високий рівень дослідницької складової і це їхня перевага, а також роботодавиця розповіла як здобувачка даної ОП була залучена до «ООН – волонтери» і працюючи з медіа аналізом та медіа контентом проявила високий рівень компетентності саме у розумінні поняття миробудування.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Акредитаційна експертиза довела, що НПП ОП регулярно проходять підвищення кваліфікації, беруть участь у міжнародних наукових конференціях, у різноманітних освітніх і наукових заходах, у проведенні науково-дослідних робіт, підготовці наукових статей у провідних фахових наукових журналах, у моніторингу тенденцій розвитку галузі; консультаціях зі здобувачами вищої освіти, спілкуються із роботодавцями та експертами-практиками. Це стимулює внесення змін у силабуси, їх осучаснення, зміни переліку тем, літератури, форм контролю, застосування новітніх методів викладання. Зазначається, що ПО2 «Соціологія конфліктів та війн у контексті трансформацій та модернізацій» була оновлена після проходження викладачем Міжнародного стажування: «Інновації в вищій освіті: досвід - вимога - реалізація» Поморська Академія в Слупську (Польща) <http://surl.li/mssbs>; ПО3 «Регіональні та етнічні конфлікти: соціально-політичний контекст та миробудівництво» оновлена після проходження викладачем післядипломного міжнародного стажування «Міжнародні проєкти: написання, аплікування, управління та звітність», організоване Університетом Суспільних Наук (UNS) у м. Лодзь у співпраці з Фондацією Central European Academy Studies and Certifications (CEASC); ПО5 «Медіація та фасилітація у вирішенні конфліктів» оновлена викладачкою після пройденого курсу «Базові навички медіатора» (серія БНМ номер 00137 від 17.05.2023 р.) <http://surl.li/mgnjt>. Ця інформація була підтверджена на фокус-групі з НПП. Значну роль у змінах силабусів відіграють результати опитувань здобувачів стосовно якості викладання дисциплін, точкове анкетування для отримання зворотного зв'язку щодо викладання конкретних дисциплін, а також участь у розширених засіданнях кафедри зі стейкхолдерами. Про це зазначили на фокус-групах здобувачі, роботодавці, НПП. За результатами проведення фокус-груп ЕГ з'ясувала, що НПП випускової кафедри наразі працюють над проблематикою зміцнення обороноздатності країни саме з позицій соціологічного обґрунтування реальних і потенційних конфліктів та їх ролі у розвитку українського суспільства. Така практична залученість НПП позитивно позначається на змісті забезпечуваних ними ОК.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання, викладання та дослідження за ОП дійсно пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. При формуванні ОП враховано досвід подібних ОП у ЗВО інших країн, зокрема досвід ОП з миробудівництва та медіації Сент-Ендрюського Університету (Велика Британія) <https://cutt.ly/kwfwrooH> та ОП з медіації Вищої федеральної технічної школи м. Цюриха (Швейцарія) <https://cutt.ly/lwfVPgsM>. Нормативні аспекти навчання, викладання та досліджень у напрямку інтернаціоналізації діяльності ЗВО закріплені у «Положенні про академічну мобільність» <https://osvita.kpi.ua/node/124> та організовується Відділом академічної мобільності <https://mobilst.kpi.ua/>, міжнародна діяльність ЗВО здійснюється Департаментом міжнародного співробітництва <http://icd.kpi.ua/>. Навчання та викладання в межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності КПІ ім. Ігоря Сікорського за наступними напрямками: - на ОП навчаються здобувачі з інших країн; - значна частина нормативних документів ЗВО має переклад англійською мовою, і ЗВО працює над повним перекладом нормативної бази, що було підтверджено проректором з науково-педагогічної роботи та зауважено, що це робиться в тому числі і для того, щоб іноземні студенти мали ті самі права, що й українські, розуміли процедури здійснення освітнього процесу, вирішення конфліктних ситуацій тощо; - під час фокус-групи з керівним складом було зазначено про те, що уже другий рік поспіль на базі факультету соціології та права здобувачі ОП долучаються до середовища віртуальних обмінів з низкою європейських університетів «Global Case Study Challenge». На фокус-групі здобувачі підтвердили таку участь; - здобувачі беруть участь у програмі ЄС Еразмус+. У рамках цієї програми студенти мають можливість навчатися в університеті-партнері в ЄС протягом одного семестру. На зустрічі з випускниками було зазначено одним з учасників, що він брав участь Еразмус+, коли був студентом цієї ОП; - НПП ОП успішно склали іспит на рівень володіння англійською мовою B2, що дозволило покращити якість наукової комунікації з академічною спільнотою та іноземними студентами які навчаються на даній ОП. - випускники ОП успішно працевлаштовані в міжнародних

проектах та організаціях, які пов'язані з медіацією конфліктів та миробудівництвом, що вимагає від них високого рівня англійської мови та розвинених навичок англомовної комунікації. Вони підкреслили, що повністю відповідають цій вимозі саме завдяки якісній підготовці на ОП; - іноземні партнери програми беруть участь в обговоренні ОП, виступають з лекціями <http://www.sociology.kpi.ua/lecturers> , беруть участь в міжнародних конференціях кафедри та факультету соціології і права разом з НПП та студентами виступають як члени журі Всеукраїнської олімпіади з соціології в КПІ ім. Ігоря Сікорського (2019-2023). Бібліотека надає доступ до різних міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних, що дає можливість ознайомлення здобувачів із світовими науковими здобутками <https://www.library.kpi.ua/resources/databases/>

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Висока ефективність та відповідність використовуваних форм та методів навчання і викладання ОП, які повною мірою дозволяють забезпечити навчання через дослідження (кейсові методика, симуляційні методика, проблемні завдання дослідницького та аналітичного характеру тощо). 2. Системне та тісне поєднання навчання та досліджень, теоретичної та практичної складової. 3. Студентоцентрованість підходу до навчання та високий рівень відповідності принципам академічної свободи. Реальне врахування позиції здобувачів освіти при реалізації навчання за освітньою програмою та її оновленні (через відкритий та анонімний зворотній зв'язок). 4. Зразковий рівень інтернаціоналізації діяльності ЗВО та всіх процесів на ОП, що акредитується (доступність перекладу нормативної бази, навчання іноземних студентів, високий рівень знання англійської мови серед НПП, здобувачів, випускників ОП, залученість здобувачів до міжнародних програм та проєктів, високий рівень включення іноземних партнерів до ОП (беруть участь в обговоренні ОП, виступають з лекціями, беруть участь в міжнародних конференціях кафедри та факультету)). 5. Викладачі є відкритими до спілкування зі студентами, зокрема, в обговореннях змісту освітньої програми, підготовки до занять тощо. 6. Максимальна доступність, відкритість і зрозумілість інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ було з'ясовано, що такі результати навчання, як ФК9 - Здатність здійснювати педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти та ПР10 - Викладати соціологічні та суміжні з ними дисципліни в закладах освіти не формуються повною мірою, зокрема тими формами та методами навчання, які передбачені на ОП. У зв'язку з цим, ЕГ рекомендує: 1) або розширити, удосконалити форми та методи навчання, спрямовані на формування здатності здійснювати педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти та спроможності викладати соціологічні та суміжні з ними дисципліни в закладах освіти, шляхом посилення практичної складової підготовки здобувачів, відпрацювання навичок викладання та роботи в аудиторії, ведення навчально-методичної документації тощо; 2) або відмовитися від відповідних результатів навчання, враховуючи те, що вони не є обов'язковими, згідно зі стандартом в.о. для освітньо-професійних програм другого (магістерського) рівня.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на зазначені сильні сторони, а також зразковість певних практик на ОП (зокрема тих, що пов'язані з інтернаціоналізацією ОП), експертна група дійшла висновку, що ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» повністю відповідає якісним характеристикам критерію 4. Зазначений недолік не позначається критично на якості реалізації ОП за цим критерієм, адже, по-перше, формування результатів навчання, які передбачають подальше викладання у ЗВО не є обов'язковою вимогою стандарту в. о. зі спеціальності «Соціологія» для ОПП другого (магістерського) рівня в. о., а по-друге, здобувачі та випускники ОП не мають жодних скарг з цього приводу, більш того, вони впевнені, що програмні компетентності та результати навчання, а також hard skills і soft skills, що системно формуються на ОП, є цілком достатніми для викладацької діяльності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. **Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для**

окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та процедури оцінювання забезпечуються наступною нормативною базою: «Положенням про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/39> та «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/32>. У відкритому доступі на сайті кафедри <http://surl.li/msreg> знаходяться робочі навчальні програми (силабуси), які містять форми контрольних заходів. Університет використовує різні види контролю: ректорський, поточний, календарний та підсумковий (включає семестровий контроль та атестацію). Поточний контроль проводиться у формі усного або письмового опитування, тестів, модульних контрольних робіт тощо. Календарний контроль виконання навчальних планів проводиться кожний семестр. Семестровий контроль здійснюється у формі заліку або екзамену. Атестацію проводять згідно з положенням про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського <http://surl.li/dermf>. Оцінка поточної успішності виставляється за 100-бальною шкалою. Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю складає 36 балів. Робочі програми містять Форми та Критерії оцінювання студентів. Окрім цього критерії оцінювання за кожною окремою навчальною дисципліною доводиться до здобувачів на початку навчання. Це відзначили студенти на зустрічі з ЕГ, а також вказали, що їм досить легко відслідковувати свою успішність з урахуванням наявності електронних систем дистанційного навчання, зокрема Moodle. Логіка контролю досягнення ПРН є системною та послідовною: кожен ПРН досягається переважно в межах декількох навчальних дисциплін, контролюється поточними та семестровими методами контролю, і залежно від ПРН, отриманні знання, вміння, професійні та соціальні навички закріплюються в межах відповідної практики та/або кваліфікаційної роботи. Аналіз форм контролю та критеріїв дозволив ЕГ прийти до висновку про те, що вони дозволяють встановити досягнення здобувачем ПРН за ОК. Під час дії правового режиму воєнного стану, навчання та семестровий контроль проводяться в дистанційному режимі відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/188>. На фокус-груповій зустрічі з керівним складом ЗВО, ЕГ відмітила індивідуальний підхід до студентів, які постраждали від військової агресії: відповідно до рішення методичних комісій факультету та кафедр, для здобувачів, які перебувають за кордоном, навчальний процес здійснюється в змішаному режимі. Також може відбуватися внесення змін до навчального плану, перенесення занять та дат здачі контрольних заходів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України 05.01.2021 №14 <http://surl.li/bfluq>. У зв'язку з його затвердженням в КПІ ім. Ігоря Сікорського діюча ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» приведена у відповідність до вимог стандарту у новій редакції (2021 р.), яка була розглянута і затверджена на засіданні Вченої ради. Оновлення ОП, перегляд та внесення доповнень відбувається щорічно. Стандартом передбачено, що атестація здобувачів відбувається відповідно до Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/35>. Кваліфікаційні роботи перевіряють на наявність запозичень, згідно з Положенням про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/47>. Це робиться за допомогою сервісу Unicheck. Кваліфікаційні роботи розміщуються у відкритому доступі в Електронному архіві наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://ela.kpi.ua>. Діюча редакція ОП 2022 р. передбачає форму підсумкової атестації аналогічну зазначеній у стандарті (захист кваліфікаційної роботи). Захист кваліфікаційної роботи проводиться відкрито, присутні мають право здійснювати аудіо- та/або відеозапис захистів (крім робіт за закритою тематикою). Оцінка результатів захисту кваліфікаційних робіт, рішення про видачу дипломів з відзнакою, присвоєння відповідного рівня в. о. та кваліфікації здобувачеві ухвалюються на закритому засіданні ЕК та оголошуються в день захисту.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначені чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що регламентується: Положенням про організацію освітнього процесу в КПІ <http://surl.li/derlw>. Під час воєнного стану діє Положення про дистанційне навчання <http://surl.li/feirr>, а форми семестрового контролю визначаються в Регламенті проведення семестрового контролю в дистанційному режимі <http://surl.li/feirs>. Під час проведення підсумкового контролю у дистанційній формі йде постійний відео- та аудіозапис (Google Meet або Zoom) та моніторинг процесу за допомогою демонстрації екрану здобувачів. Контроль також проводиться у системі Moodle. Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання визначає рейтингова система оцінювання (PCO) <http://surl.li/desay>. Результати контрольних заходів студенти можуть перевірити у особистому кабінеті на платформі «Електронний кампус» <http://surl.li/dqtrp>. На фокус-групах студенти підтвердили, що інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання наведена у си́лабусі ОК доводиться до їх відома на першому занятті навчального семестру. Під час огляду МТБ гарантом було продемонстровано електронний кабінет студента та бачення «очима студента» тих

ОК, на які він зарахований. В результаті було доведено, що зміст кожної ОК має максимальну представленість в Moodle, а також, що перше, на що звертає увагу здобувач при відвідування дистанційного курсу – це таблиця оцінювання за ОК з розподілом балів за видами робіт та критеріями оцінювання. В цілому правила проведення контрольних заходів є максимально доступними. Розклад підсумкового контролю в межах екзаменаційної сесії та графік захисту кваліфікаційних робіт щонайменше, ніж за місяць до початку, розташовані на сайті факультету <http://goz.kpi.ua/>. Під час аудиторних занять студенти можуть уточнювати інформацію стосовно оцінювання, поточного та підсумкового контролю. Результати контрольних заходів здобувачі можуть побачити в модулі «Поточний контроль», результати календарного контролю – двічі на семестр у розділі «Календарний контроль», а результати сесії – у модулі «Сесія» системи «Електронний кампус». Оскарження результатів контрольних заходів і їх повторне проходження визначається Положеннями: Про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання <http://surl.li/derly>, Про апеляції <http://surl.li/derwy>, Про вирішення конфліктних ситуацій <http://surl.li/desbc>. Здобувач може звернутися до оцінювачів з незгодою у день оголошення оцінки. Рішення приймають оцінювачі контролю. При незгоді з цим рішенням здобувач може звернутися до декана з заявою. Декан ухвалює остаточне рішення щодо незгоди. Після розгляду заяви декан може прийняти рішення про створення апеляційної комісії. На ОП конфліктних ситуацій, пов'язаних із системою оцінювання, не було. На фокус-групі здобувачі підтвердили, що повністю задоволені правилами проведення контрольних заходів, вважають їх доступними, прозорими, зрозумілими і переконані у справедливості та об'єктивності екзаменаторів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

КПІ ім. Ігоря Сікорського визначені чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що регулюються наступними документами: Кодекс честі <https://kpi.ua/code>, Положення про уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції <https://cutt.ly/lwh99FAh>; Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://osvita.kpi.ua/node/47>; Положення про Комісію з етики та академічної доброчесності Вченої ради КПІ. Технологічним рішенням протидії порушенням академічної доброчесності є програмне забезпечення для перевірки академічних текстів на збіг/схожість системою Unicheck <https://kpi.ua/unicheck>. Факт перевірки був підтверджений під час фокус-груп з випускниками. У електронній базі Наукової Технічної бібліотеки ім. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського функціонує також внутрішня база академічних текстів для перевірки на плагіат, сформована на основі ELAKPI (Електронний архів наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://ela.kpi.ua>). В межах кафедри призначено особу, відповідальну за перевірку текстів на плагіат. Відповідальність за недотримання академічної доброчесності під час виконання та захисту кваліфікаційних робіт покладається на здобувачів в. о. та їх наукових керівників. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність шляхом систематичного інформування здобувачів про академічну культуру, проведення вебінарів Центром інформаційної підтримки освіти та досліджень НТБ ім. Г.І. Денисенка <https://cutt.us/6rE7K>, <https://cutt.us/YHLX2>, ознайомлення студентів з Кодексом честі. Впроваджено навчальну дисципліну «Академічна доброчесність». Введено систему заохочення за участь у проєктах, пов'язаних з академічною доброчесністю. КПІ ім. Ігоря Сікорського долучився до участі у проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative). На фокус-групі здобувачі підтвердили свою поінформованість щодо власної відповідальності за недоброчесність. Представники студентського самоврядування вказали на залученість всіх структурних підрозділів до підтримки академічної доброчесності, а також зауважили на власній участі у заходах з академічної доброчесності. Вони також заповнили, ЗВО суворо, але справедливо ставиться до порушників академічної доброчесності, навели відповідні приклади. Численні приклади популяризації академічної доброчесності були наведені НПП, представниками адм. та доп. персоналу на відповідних фокус-групах. Керівниця наукової бібліотеки зауважила на своїй безпосередній участі у відповідних заходах. Додатково проводяться опитування студентів з питань дотримання норм академічної доброчесності <http://surl.li/mtsdd>, результати якого свідчать, що понад 90% студентів поінформовані, що таке академічна доброчесність; понад 96% знають, що буде здійснюватися перевірка студентських академічних текстів на плагіат. Випадків виявлення академічної недоброчесності на цій ОП зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. ЄГ відзначено наявність повноцінної нормативної бази, регулює форми та процедури проведення контрольних заходів та дотримання академічної доброчесності. Здобувачі на високому рівні обізнані щодо відповідних процедур.
2. Форми контрольних заходів, критерії оцінювання, форми атестації, процедура апеляції є чіткими, зрозумілими та заздалегідь оприлюднюються. Учасники освітнього процесу обізнані щодо контрольних заходів, процедур оцінювання тощо. Здобувачі переконані у об'єктивності та неупередженості екзаменаторів. Унікальною практикою є здійснення здобувачами оцінювання об'єктивності екзаменатора після проведення підсумкового контролю.
3. Зразковий характер мають максимальна прозорість і доступність результатів контрольних заходів. Здобувачі можуть побачити їх в модулі («Поточний контроль»), результати календарного контролю – двічі на семестр у розділі «Календарний контроль», а результати сесії – у модулі «Сесія» системи «Електронний кампус».
4. КПІ ім. Ігоря Сікорського здійснює системну роботу щодо розбудови освітнього середовища, яке базується на принципах

академічної доброчесності та нульової толерантності до недоброчесності. У КПІ ім. Ігоря Сікорського всі структурні підрозділи залучені до підтримки академічної доброчесності, що є взірцевою практикою. Про зразковість практик та процедур дотримання академічної доброчесності свідчить також участь КПІ імені Ігоря Сікорського у проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони та недоліки не виявлені.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на повну відповідність ОП встановленим вимогам за кожним підкритерієм, зразковий характер реалізації ОП та наявність унікальних практик за підкритеріями 5.1, 5.3, 5.4, повну відповідність форм атестації здобувачів вищої освіти вимогам стандарту вищої освіти за підкритерієм 5.2, експертна група дійшла висновку, що ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» повністю відповідає якісним характеристикам критерію 5 і має в цілому взірцевий характер організації та реалізації відповідних механізмів та процедур.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Підготовку здобувачів на ОП здійснюють НПП, які мають високий рівень академічної та професійної кваліфікації. ОП забезпечують 2 доктори наук (1 д.соц.н, 1 д.пед.н.), 6 кандидатів наук (2 – к.політ.н, 2 – к.соц. н, 2 – к.філос.н.), 4 старші викладачі, 1 асистент, 1 волонтер кафедри соціології (іноземний професор). Окремі досягнення НПП свідчать про їх широкі професійні та наукові інтереси. Зокрема, гарант ОП А. Багінський з 2014 р. – експерт з питань політики в засобах масової інформації, з 2019 р. – член редакційної колегії журналу S.P.A.C.E. / Society, Politics, Administration in Central Europe (Категорія «Б», БД «Index Copernicus»); з 2021 р. – член Київського відділення Соціологічної асоціації України (Київ-САУ), брав участь у міжнародних грантових програмах та стажуваннях. П. Федорченко-Кутуєв проходив Міжнародне стажування у 2021-2022 році «Інновації в вищій освіті: досвід – вимога – реалізація» в Поморській Академії в Слупську (Польща), заступник головного редактора журналу: «Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право», член редакційної колегії зарубіжного журналу ІДЕОЛОГІЯ І ПОЛІТИКА (Scopus) <https://www.ideopol.org/>. М. Єнін проходив стажування у 2019 р. в Єнському університеті імені Фрідріха Шиллера в Німеччині; отримав грант молодих вчених Міністерства освіти і науки України: «Удосконалення шляхів розвитку людського капіталу як фактор підвищення мобілізаційного потенціалу України» (2017-2020); брав участь у дослідницьких соціологічних проєктах, зокрема: Innovative Business Strategies in Response to COVID-19's Impact on Tourism: A post COVID tourism resilience and regenerative framework (Project of Guangzhou international sister universities) (2022-2023). Т. Коломієць пройшла підвищення кваліфікації за програмою «Базові навички медіатора» серія БНМ номер 00137 від 17.05.2023 р., обсягом 120 годин (4 кредити ECTS). Вище викладене свідчить про те, що на ОП студентів навчають сильні викладачі-практики, які повністю компетентні за проблематикою забезпечуваних ними ОК, здатні сформувати у здобувачів відповідні фахові компетентності. Зокрема, це стосується таких ФК, як 11, 12, 13, що є унікальними для даної ОП. Інші викладачі також мають значні досягнення, що є свідченням високої професійної кваліфікації. На це вказує ряд реалізованих вітчизняних та закордонних проєктів, проведення соціологічних досліджень у сфері оцінки та вирішення конфліктів, медіації, систематичне проходження підвищення кваліфікації, нагороди та подяки від ЗВО. В цілому аналіз публікацій НПП показує їх високу науково-дослідну активність за змістом саме тих ОК, які ними забезпечуються. Однак, виходячи з аналізу таблиці 2 відомостей СО, недостатньо високою є публікаційна активність НПП саме з проблематики врегулювання конфліктів та медіації у наукових виданнях, що індексуються у МНБД Scopus та WoS.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів ОП на вакантні посади здійснюється відповідно до Положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад наукових працівників у наукових структурних підрозділах КПІ ім. Ігоря Сікорського https://document.kpi.ua/files/2020_7-65.pdf та Порядку проведення конкурсного відбору або обрання за конкурсом при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) <https://osvita.kpi.ua/competition>. Під час фокус-груп з керівним складом ЗВО, НПП, адм. і доп. персоналом було з'ясовано, що в університеті існують високі вимоги до проведення конкурсу. Разом з тим, НПП вважають ці вимоги цілком справедливими. За словами гаранта ОП, проектна група та керівництво факультету беруть активну участь у підборі кадрів. Під час проходження конкурсу враховуються рейтинг НПП, результати студентського оцінювання викладачів в системі АІС «Електронний кампус», відповідність критеріям п. 38 Ліцензійних умов. Враховуючи високе практичне спрямування ОП, під час проведення конкурсного відбору враховується наявність практичного досвіду врегулювання конфліктів та медіації. Рівень професіоналізму підтверджується документами про підвищення кваліфікації, стажування, списком наукових публікацій та навчально-методичних праць за останні 5 років. Конкурсний відбір проводиться на засадах: відкритості, гласності, законності, колегіальності прийняття рішень експертно-кваліфікаційною комісією, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень. Здобувачі також підтвердили, що ознайомлені з процедурою конкурсного відбору викладачів та їх оцінюванням.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Фокус-група з роботодавцями дала можливість зробити висновок щодо їх активного залучення до організації та реалізації освітнього процесу. Фактично це підтверджує велика база договорів про співпрацю КПІ ім. Ігоря Сікорського https://dnvr.kpi.ua/contract_all, які дозволяють залучати роботодавців потрібної спеціалізації. Виділимо деяких постійних партнерів-роботодавців кафедри соціології. Інститут соціології НАНУ (директор - Євген Головаха), Компанія ТОВ «Кантар Україна» (генеральна директорка Світлана Винославська), Науково-дослідний центр прикладної соціології «Соціоплюс» КПІ ім. Ігоря Сікорського (директорка Анна Іщенко), ГО «Центр прикладних економічних досліджень «Смарт» (директорка - Євгенія Поліщук), ТОВ «Дослідницька лабораторія «Рейтинг Лаб» (директорка - Маріанна Ткалич). Представники від зазначених організацій ули присутні на фокус-групі з роботодавцями, а також на відкритій зустрічі. Вони підтвердили свою участь в організації та реалізації освітнього процесу на ОП (у якості запрошених лекторів, керівників баз практик тощо). Роботодавці зауважили на високій актуальності ОП та відмітили особливі знання та практичні навички саме здобувачів ОП, порівняно зі студентами з інших університетів, яких вони беруть на роботу та на практику. Відгуки роботодавців безпосередньо впливають на процес періодичного перегляду ОП. Роботодавці здійснюють експертизу ОП, беруть участь у розширених засіданнях випускової кафедри. На фокус-групах роботодавці розповіли про процедуру перегляду ОП, з якою вони ознайомлені та про свою участь у ній. Роботодавці також проводять зустрічі зі здобувачами та НПП ОП, надають консультативну допомогу щодо відповідності ОП потребам ринку праці. Отже, ЗВО, факультет соціології та права, випускова кафедра залучають роботодавців з великим авторитетом у сферах соціологічних досліджень, а також врегулювання конфліктів та медіації, що дає можливість покращувати зміст ОП згідно останніх вимог науки і практики. Серед дод. доказів, наданих гарантом, є угоди про співпрацю з організаціями, які відповідають за впровадження медіативних практик та практик врегулювання конфліктів, зокрема ГО «Кримськотатарський Ресурсний Центр» та ГО «Світовий центр даних «Геоінформатика та сталий розвиток». Переддипломна практика, яку здобувачі проходять саме в організаціях, які є для них потенційними роботодавцями, є обов'язковим освітнім компонентом ОП і має на меті набуття професійних компетентностей для подальшої успішної кар'єри, напрацювання практичних навичок та умінь. У здобувачів на даній ОП є всі можливості для цього.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У ЗВО поширена практика проведення гостьових лекцій, майстер-класів, тренінгів, що підтвердили на фокус-групах і роботодавці, і здобувачі. До викладання на ОП залучені професіонали-практики, експерти галузі, представники стейкхолдерів. Серед закордонних партнерів та лекторів виокремимо: Лукан Вей (Lucan Way) – професор політології Торонтського університету; Кріс Вестон (Chris Weston) – доктор економіки, президент «Вестон консалтинг» (Варшава, Польща); Прем Махадеван – старший науковий співробітник відділу глобальної безпеки швейцарського Центру досліджень в галузі безпеки (CSS); Сілле Берн Йенсен – проектна помічниця міжнародної громадської організації «Червоний Хрест» (Королівство Данія), заступниця керівника Данського центру з врегулювання конфліктів (<http://www.sociology.kpi.ua/lecturers>). Варто відзначити, що були проведені семінари, на які були запрошені: професор Стенфордського університету, відомий та впливовий дослідник проблем демократії Ларрі Даймонд з лекцією на тему: «Глобальна демократична рецесія та як її подолати»; професор Токійського університету міжнародних відносин Хідеакі Шінода з темою лекції «Історія Хірошіми і Японії з точки зору відновлення і миробудівництва» <http://www.sociology.kpi.ua/seminars-2023>. При факультеті функціонує науково-дослідний центр прикладної соціології «Соціоплюс», де студенти набувають навичок соціологічних досліджень під керівництвом професіоналів-практиків. На факультеті успішно працює Лабораторія з врегулювання конфліктів, в межах якої студенти працюють з кейсами та засвоюють практичні навички медіаторів. Роботодавці проводять лекції та зустрічі зі здобувачами вищої освіти за ОП. <http://www.sociology.kpi.ua/masters-degree-5>. Зокрема, на крайній зустрічі були запрошені: представник роботодавців, старший консультант консалтингового підприємства Pro-Consulting А. Мокряков та представниця роботодавців, керівниця дослідницького центру СМАРТ, доктором економічних наук Є. Поліщук. З метою забезпечення інноваційного внеску до освітніх програм із точки зору професіоналів галузі й зовнішніх зацікавлених сторін ННЦ ПС «Соціоплюс» здійснює опитування роботодавців та

моніторинг працевлаштування випускників. Що було підтверджено на відповідних зустрічах з ЕГ. Відповідно до процедур оновлення, моніторингу, внесення змін і затвердження освітніх програм, що визначені у Положенні про розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд освітніх програм в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/137>, Академічний персонал, що викладає на ОП, також має великий досвід практичної діяльності в реалізації багатьох соціологічних проєктів та є експертами у своїй галузі. Наприклад, ст. викл. О. Баханов та доц. Т. Коломієць є сертифікованими медіаторами. Доц. А. Багінський здійснює експертну діяльність в засобах масової інформації, аналізуючи суспільно-політичні конфлікти.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО має дієву систему професійного розвитку викладачів, яка функціонує як координаційна та консультативна структура. Вона регламентується Наказом № 7/134 від 03.08.2020 року про Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково- педагогічних працівників КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://cutt.ly/QwkbwaIi>. Активне підвищення кваліфікації викладачів ОП відбувається через НМК «Інститут післядипломної освіти» КПІ ім. Ігоря Сікорського <http://ipro.kpi.ua/>. На зустрічі з НПП, викладачі підтвердили, що заклад підтримує і всіляко сприяє їм у підвищенні кваліфікації та покращенні викладацької майстерності. Зокрема, в межах запропонованих НМК «Інституту післядипломної освіти» КПІ ім. Ігоря Сікорського актуальних курсів за останні роки підвищили свою кваліфікацію викладачі ОП: доц. Геннадій Коржов, доц. Тетяна Коломієць. Підвищення кваліфікації здійснюється на різних рівнях: від обговорень навчально-методичних матеріалів, покращення навичок проведення онлайн занять, розробка навчально-методичних матеріалів та занять викладачів на рівні ОП та кафедр – до проходження стажувань без відриву або з відривом від виробництва у ЗВО України та за кордоном. Так, гарант ОП, доц. А. Багінський пройшов післядипломне міжнародне стажування «Міжнародні проєкти: написання, аплікування, управління та звітність», організоване Університетом Суспільних Наук (UNS) у м. Лодзь у співпраці з Фундацією Central European Academy Studies and Certifications (CEASC). Проф. Павло Федорченко-Кутуєв у 2021 р. пройшов міжнародне стажування у Поморській Академії в м. Слупськ (Польща). КПІ ім. Ігоря Сікорського надає можливість підвищення кваліфікації за програмою «Еразмус+». Так, доц. М. Єнін проходив стажування в Єнському університеті імені Фрідріха Шиллера (Німеччина) під час реалізації наукового дослідження на тему: «Вдосконалення шляхів розвитку людського капіталу як фактор підвищення мобілізаційного потенціалу України» в межах німецько-українського університетського проєкту «Німецьких і Європейських Студій» (2019 р.).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО має добре продуману систему матеріального та морального заохочення викладачів за фахові досягнення. Ця система регулюється низкою положень: Положення про преміювання працівників в наукових структурних підрозділах Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» https://document.kpi.ua/files/2018_7-133.pdf; Положення про преміювання працівників Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» за публікації у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та/або Web of Science Core Collection https://document.kpi.ua/files/2022_HON-38.pdf; Преміювання за підручники, навчальні посібники тощо <https://kpi.ua/best-textbooks-competition>. Під час фокус-груп з керівним складом ЗВО та НПП було уточнено, що у ЗВО діє система рейтингування НПП, яка за словами самих НПП, є справедливою і слугує стимулом постійного професійного розвитку. Також було з'ясовано, що окрім рейтингування НПП, у ЗВО діє система рейтингування кафедр та інших підрозділів. Це робиться на основі розробленого ЗВО комплексного показника – індексу якості. Важливо підкреслити, що ЗВО постійно працює над удосконаленням цієї системи, з огляду на те, що лідерами завжди стають одні й ті самі підрозділи, а їх лідерські позиції багато в чому визначаються додатковими фінансовими можливостями (наданими ЗВО у якості винагороди). Тому останніми роками систему було досконалено. Наразі враховується не сам індекс, а показники його динаміки. До початку повномасштабного вторгнення РФ діяла система додаткового фінансування кафедр та інших підрозділів, які мають найкращі показники зростання індексу якості. Після початку повномасштабного вторгнення фінансові можливості ЗВО стали обмеженими, тому додаткового фінансування не відбувається, втім застосовуються нематеріальні винагороди. У ЗВО діє система взаємовідвідувань НПП. На фокус-групі НПП підтвердили актуальність цієї системи, навели приклади взаємовідвідувань, зауважили, що конструктивна критика з боку колег допомагає професійно розвиватися, побачити недоліки у власних викладацьких підходах і шляхи удосконалення. На фокус-групі з адм. і доп. персоналом було підтверджено, що у КПІ ім. Ігоря Сікорського існує система преміювання за публікаційну активність у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та WoS. Також учасники фокус-групи підтвердили наявність преміювання викладачів за підручники та навчальні посібники, за написання монографій.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Зміст наукової діяльності НПП (виходячи з їх наукових публікацій) повністю відповідає змісту забезпечуваних ними ОК. 2. НПП систематично підвищують кваліфікацію, мають значний досвід стажувань (в т. ч. закордонних в

університетах Європи, США, Японії), що позитивно позначається на якості їх наукової та викладацької діяльності. 3. ЕГ відзначила інтеграцію факультету та випускової кафедри до простору фахівців-практиків, задіяних, по-перше, у сфері соціологічних досліджень, а по-друге, у сфері конфліктів та медіації, що дає можливість активного залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу та сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців. Залучення вітчизняних та іноземних викладачів-практиків до викладання на ОП є зразковим, адже відбувається системно, продумано, доречно, з користю для професійного становлення здобувачів. 4. Усталена, продумана і прозора система стимулювання розвитку викладацької майстерності, орієнтована на високі професійні досягнення. Вона включає в себе заохочення публікаційної активності, викладацької майстерності, високого рівня володіння іноземними мовами, діяльності гарантів з розвитку освітніх програм. 5. Унікальною є практика індексування якості діяльності підрозділів, виведення індексу якості для кожного з них і, на цій основі, матеріального і нематеріального заохочення. Важливо, що ЗВО постійно працює над удосконаленням процедури індексування, зокрема у напрямку забезпечення максимальної справедливості та врахування особливостей структурних підрозділів. 6. ЕГ відмічає відмінний рівень володіння англійською мовою викладачів, що є запорукою якості навчання іноземних студентів. 7. ЗВО повною мірою сприяє професійному та викладацькому розвитку НПП, в тому числі за рахунок внутрішніх заходів з підвищення кваліфікації, та активної діяльності відповідного структурного підрозділу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

З урахуванням високої актуальності ОП та високого потенціалу НПП, для покращення якості за цим критерієм, популяризації результатів науково-дослідної діяльності випускової кафедри на міжнародному рівні, ЕГ радить підвищити публікаційну активність НПП саме з проблематики врегулювання конфліктів та медіації у наукових виданнях, що індексуються у МНБД Scopus та WoS.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на повну відповідність ОП за кожним підкритерієм, наявність сильних сторін, позитивних та унікальних практик, експертна група дійшла висновку, що ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» повністю відповідає якісним характеристикам критерію 6. Зазначений недолік не позначається негативно на якості реалізації ОП за цим критерієм, його слід сприймати як пораду для подальшого розвитку та удосконалення.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЗВО має високий рівень матеріально-технічного забезпечення для реалізації ОП. Здобувачі забезпечені сучасними аудиторіями, зокрема наявні чотири комп'ютерних класи, в яких є відеокамери, обладнання для презентацій, безоплатний Інтернет-зв'язок. Для відпрацювання практичних навичок у сфері медіації, регулювання конфліктів та ведення переговорів наявна фокус-груповою кімната, а також ліцензійне програмне забезпечення, засоби для проведення фокус-групової дискусії. Також для набуття компетентностей в рамках ОП є Лабораторія врегулювання конфліктів та медіації <https://cutt.ly/vwoiTWUY>. В університеті існують унікальні умови для навчання, проведення досліджень та дозвілля: Belka Space - відкритий простір для спільної молодіжної наукової творчості для проведення конференцій https://kpi.ua/web_belka; Lampra - відкрита лабораторія електроніки <https://lampra.kpi.ua/>; Колізей КПП - арт-простір для проведення культурних, освітніх та спортивних заходів <http://colosseum.kpi.ua/>; Радіо КПП - радіо-мережа студентів і аспірантів <https://r.kpi.ua/>; Вежа КПП - арт-простір для проведення культурно-мистецьких заходів <https://kpi.ua/vezha-open>. Також університет має власний Центр культури та мистецтв, чотири спортивно-оздоровчі бази https://kpi.ua/kpi_about, поліклініку, сучасний спортивний комплекс та ін. В університеті є НТБ Університету www.library.kpi.ua, яка надає доступ до методичних, наукових, навчальних ресурсів, баз міжнародних публікацій. Здобувачі та НПП зазначили, що мають вільний доступ до всіх зазначених «просторів» та структурних складових, а також регулярно ними користуються. Директор НТБ зауважила, що для студентів забезпечено повноцінний дистанційний доступ до ресурсів бібліотеки. Якщо ж студент має потребу у книжці, яка не має електронного аналогу, і не може фізично дістатися до бібліотеки, він замовляє цю книгу через функції електронного каталогу, а працівники бібліотеки висилають її йому Новою Поштою. Всі ОК забезпечуються навчально-методичними матеріалами, які розміщуються в системі «Електронний кампус» <https://ecampus.kpi.ua>, на платформі дистанційного навчання «Сікорський» <https://www.sikorsky-distance.org/>, у Moodle <https://do.ipk.kpi.ua/>. Силабуси ОК оновлюються щорічно на сайті кафедри соціології <https://cutt.ly/TwnOd5Gw>. Зазначені електронні системи не повторюють одна одну, а є функціонально взаємодоповнюваними. Вони в повній мірі та належним чином заповнені

викладачами (що було підтверджено при огляді МТБ) та використовуються студентами (що було підтверджено на фокус-групі зі здобувачами).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

На фокус-групах зі здобувачами, студентським активом, НПП було підтверджено факт безоплатного доступу викладачів і здобувачів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання та викладацької діяльності в межах ОП. Доступ до всіх інформаційних ресурсів, технічного обладнання, бібліотек, комп'ютерного кабінету є вільним і безоплатним. Для виявлення та врахування потреб та інтересів здобувачів проводяться регулярні опитування щодо покращення якості надання освітніх послуг на базі ННЦ ПС «Соціоплюс», які включають блок питань і стосовно МТБ ЗВО та ОП. Концепція освітньої діяльності університету передбачає забезпечення належних та безпечних умов для навчання, користування науковою, культурною, спортивною, базами та гуртожитком. Студенти беруть участь у олімпіадах, майстер-класах, фестивалях, конкурсах, круглих столах, воркшопах, вебінарах, всеукраїнських і міжнародних конференціях, відвідують заняття за участю відомих вчених, проходять практику у провідних соціологічних центрах. Керівництво факультету, за словами здобувачів та студентського активу, завжди готове до співпраці, бере активну участь в розв'язанні конфліктних ситуацій. З'ясовано, що матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення є такими, що повною мірою сприяють досягненню цілей, завдань, програмних результатів навчання. Матеріально-технічна база ОП забезпечує реалізацію цифрових компетентностей, спеціальних сучасних програмних продуктів, із якими може працювати випускник-соціолог. Наприклад, ГО «Світовий центр даних «Геоінформатика та сталий розвиток» (ГО СІД-Україна) забезпечив здобувачам практику з застосування штучного інтелекту і нейромереж для дослідження військових конфліктів. НПП ОП фахово викладають методи збирання первинної інформації, новітні технології в соціології, методи обробки та аналізу даних в OCA, SPSS / PSPP, використання штучного інтелекту, мов програмування R та Python, технології OSINT в соціологічних дослідженнях та ін. Таким чином формуються цифрові компетентності здобувачів, навички використання сучасних інформаційних технологій та спеціального програмного забезпечення.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Стратегія розвитку Університету на 2020-2025 рр. містить заходи з соціально-педагогічного супроводу для забезпечення сприятливих умов навчання <https://kpi.ua/strategy> та ґрунтується на офіційно схвалених Конференцією трудового колективу університету Візії та Місії КПІ. В структурі ЗВО функціонує Департамент безпеки <https://kpi.ua/2020-kr36-2>, основним завданням якого є забезпечення належного рівня правопорядку в навчальних корпусах, гуртожитках і на території університету, здійснення охоронних заходів шляхом впровадження сучасних технічних засобів безпеки та контролю. На фокус-групі з адм. і доп. персоналом було підтверджено, що на основі запиту студентів в холі факультету було встановлено камери, щоб студенти відчували себе в безпеці. Усі приміщення університету відповідають нормам, що висуваються до громадських приміщень в умовах пандемії, вимогам правил пожежної безпеки, нормам з охорони праці, чинним наказам та інструкціям: «Правила внутрішнього розпорядку» <https://cutt.ly/CFomTdA>; «Наказ про організацію пожежної безпеки» <https://cutt.ly/zFoWeIo> тощо. Студенти підтвердили, що вони ознайомлюються з загальними правилами та вимогами щодо безпеки навчання та навчального процесу на першому занятті або безпосередньо перед заняттям, яке потребує інструктажу. Також в університеті працює «Відділ соціально-психологічної роботи» (Студентська соціальна служба) <https://cutt.ly/vwkbejoX> та «Кабінет психологічного консультування» <https://kpi.ua/kpk>, де здобувачі мають можливість безкоштовно отримувати індивідуальну психологічну консультацію. Під час фокус-груп зі здобувачами та представниками органів студентського самоврядування було з'ясовано, що ЗВО всіляко сприяє їх психологічній та соціальній підтримці, для цього існують телефон підтримки, психологічна служба, спеціальний телеграм-канал, здійснюється соціально-психологічна адаптація студентів до навчання. Регулярно Службою проводяться семінари, групові консультації, вебінари, соціальна профілактика, соціально-культурні заходи. Індивідуальні консультації можуть здійснюватися в офлайн- та онлайн-форматі. Зі слів керівниці Психологічної служби ці послуги є достатньо затребуваними та розписані на місяць вперед. Умови студентського гуртожитку є комфортними та повною мірою відповідають вимогам якості, що було з'ясовано ЕГ під час огляду МТБ, а також зі свідчень здобувачів. Орім того, здобувачі зазначили, що завідувач випускової кафедри особисто опікується їх умовами проживання у гуртожитку та періодично відвідує студентів, які в ньому проживають, щоб пересвідчитися, чи все у них добре, чи все їх влаштовує. У ЗВО функціонує інститут кураторства. Регулярно здійснюється інформування про можливість участі в наукових, освітніх, спортивних, соціальних заходах <https://osvita.kpi.ua/node/173>. ЗВО повноцінно забезпечує освітній процес в умовах війни – налагоджена робота дистанційних платформ, організоване онлайн-навчання за розкладом.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Базові механізми підтримки висвітлені у Положенні про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/39>, де (п. 4, п.7, п. 9.) регламентовані умови та терміни проведення занять, практик, консультацій, різних видів контролю та атестації (п.5). На факультеті головними консультаційними суб'єктами виступають деканат факультету (діючими є також механізми електронного зв'язку «телеграм-бот»), Студентська соціальна служба <https://sss.kpi.ua/>, Департамент навчально-виховної роботи університету <https://dnvr.kpi.ua/about/>, юридична клініка «Defendo» <https://cutt.ly/EwooeQaz>. Інформаційна підтримка студентів здійснюється за допомогою структурних підрозділів: факультету соціології і права <https://kpi.ua/fsp>, кафедри соціології <http://www.sociology.kpi.ua/>, соціальних мережах ФСП «Facebook» <https://www.facebook.com/fspinform> і «Телеграм» <https://t.me/dekanatfsp> та кафедри соціології в «Facebook» <https://cutt.ly/ywiL3Ien>, «Instagram» <https://cutt.ly/MwiZqVLE>, «Тік-Ток» <https://cutt.ly/QwizqwoJ>. З викладачами студенти в основному спілкуються через електронну пошту, через електронні платформи дистанційного навчання, через зручні для викладачів та студентів, попередньо узгоджені месенджери «Telegram», «Viber», «Facebook». Наприкінці кожного семестру через систему «Кампус» проводяться опитування здобувачів вищої освіти «Викладач очима студентів». НПП на фокус-групі зазначив, що регулярно відслідковують результати їх оцінювання студентами для того, щоб знати, що можна покращити у своїй викладацькій практиці. Здобувачі ознайомлені з усіма практиками та процедурами навчального процесу, з порядком звернення в разі конфліктних ситуацій. Результати останнього опитування ННЦ ПС «Соціоплюс» здобувачів (2023 р.), що навчаються на ОПП показали, що переважна більшість здобувачів задоволені якістю навчання на освітній програмі (88,9% опитаних відповіли що вони отримують якісну освіту, що отримують реальні знання та навички за ОП; 77,8% студентів зазначають, що ОП відповідає сучасним вимогам ринку праці). Під час підготовки за освітньою програмою, на думку здобувачів, забезпечується набуття соціальних навичок («soft skills»), зокрема, комунікативні навички та критичне мислення, вміння публічно представити результати своєї роботи, ініціативність, вміння працювати в команді, ініціативність та творчий підхід до справи, емоційний інтелект (100%) <https://cutt.ly/2wxla3LO>. Всі результати опитувань доводяться до відома здобувачів: розміщуються на сайті ЗВО і ОП, поширюються в соціальних мережах ФСП та кафедри соціології, телеграм-каналах. На фокус-групи зі здобувачами підтверджено, що за необхідності проводяться роз'яснювальні зустрічі щодо результатів опитування та приймаються управлінські рішення.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОП, що акредитується, відсутні студенти з особливими освітніми потребами. Проте, ЕГ було з'ясовано, що якщо б такі були (або будуть), для них створені всі необхідні умови. З метою забезпечення права на якісну вищу освіту осіб з особливими освітніми потребами у КПІ ім. Ігоря Сікорського навчальний процес організований з урахуванням чинних норм законодавства (законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти», Конвенції ООН про права інвалідів, Конвенції ООН про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти тощо). При цьому розроблений внутрішній регламент забезпечення права на освіту особами з особливими освітніми потребами, зокрема «Положення про організацію інклюзивного навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://cutt.ly/SF3LztS>. Затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, який визначає дії працівників університету щодо забезпечення зручності та комфортності перебування в університеті особам, що потребують такої допомоги. Попри те, що на сьогодні на ОП особи з особливими освітніми потребами не навчаються, для здобувачів із проблемами пересування забезпечено безбар'єрний доступ до навчальних приміщень. Під час експертизи було також з'ясовано, що деякі аудиторії обладнані спеціальними технічними засобами для людей з порушенням слуху (індукційні петлі, радіомікрофони). Питання інклюзивної освіти включені в Стратегію розвитку Університету на 2020-2025 рр. При цьому, окремо затверджена «Програма розвитку інклюзивного навчання «Освіта без обмежень» у КПІ ім. Ігоря Сікорського» з метою формування інтегрованого освітнього середовища, що забезпечує доступність і якість освітніх послуг усім суб'єктам освітнього процесу, зокрема й особам з особливими освітніми потребами, з урахуванням можливостей та інтересів кожного з них <https://cutt.ly/T97V6Jp>. Університет постійно працює над удосконаленням умов, добудовує пандуси, видаляє пороги, встановлює спеціальні поручні біля сходинок, розширює дверні пройми. Розроблений план, що потрібно зробити на факультеті, бібліотеці, гуртожитках тощо для забезпечення права на якісну вищу освіту осіб з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В КПІ ім. Ігоря Сікорського розроблена комплексна політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи сексуальні домагання, дискримінацію та корупцію), що керується Кодексом честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» та Комісією з питань етики та академічної чесності Вченої ради КПІ імені Ігоря Сікорського <https://cutt.ly/o9IzlAo>. На фокус-групах студенти та представники студентського самоврядування продемонстрували, що вони в повній мірі ознайомлені з «Положенням про вирішення конфліктних ситуацій в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://cutt.ly/OwoosBbO>. Випадків сексуальних домагань та корупції за будь-якою ознакою в межах ОПП не було. При цьому, ЕГ при спілкуванні зі здобувачами наводила приклади можливих конфліктних ситуацій, чи знають здобувачі, як захищати свої права в рамках навчання в ЗВО. Відповіді студентів та представників студентського самоврядування підтвердили, що вони знають процедури та механізми врегулювання конфліктів. Також, окрім політики врегулювання, практикується

профілактика конфліктів, яку здійснює Студентська соціальна служба КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://sss.kpi.ua/>. На її базі для ЗВО проводяться безкоштовні індивідуальні консультації з питань пошуку шляхів вирішення конфліктних ситуацій, тренінги щодо основ якісного спілкування з одногрупниками та викладачами, формування безпечної поведінки, основ ненасильницької комунікації, толерантного відношення до ВІЛ-інфікованих людей, запобіганню емоційному вигоранню, профілактики вживання наркотиків та алкоголю та багато ін. Згідно результатів фокус-групи зі здобувачами, керівництвом ЗВО та представниками органів студентського самоврядування, більшість проблемних ситуацій розв'язуються за допомогою неформальних бесід з керівництвом факультету, а також викладачами. Зокрема, на факультеті обговорювалися випадки складнощів міжкультурної комунікації між студентами та питання їх спільного проживання. В результаті групи таких студентів живуть в різних гуртожитках. В кінці кожного семестру НДЦ «Соціоплюс» <https://socioplus.kpi.ua/> через ЕС «Електронний кампус» проводить опитування здобувачів, серед яких є блоки питань, пов'язані із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією. Опитування показали, що таких ситуацій не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Освітнє середовище та матеріально-технічна база ЗВО, що використовується під час реалізації ОП, в повній мірі та на високому рівні забезпечують навчальний процес, є сучасними та повністю задовольняють потреби здобувачів вищої освіти. 2. Потужними та прогресивними є електронні системи забезпечення дистанційного навчання, які мають різний функціонал, втім гармонійно доповнюють одна одну, формуючи цілісну систему дистанційного забезпечення процесів навчання та викладання, процедур контролю та оцінювання результатів навчання, вибору ОК, опитування здобувачів, доступу здобувачів до всіх необхідних матеріалів, а також до власних індивідуальних планів та багато ін., що в цілому має взірцевий характер. 3. ЗВО характеризується унікальними умовами для навчання, проведення досліджень та дозвілля, різноманітним платформ та інформаційних ресурсів, які це забезпечують. На базі ЗВО створені унікальні умови для культурного розвитку здобувачів, їх позанавчальної діяльності, відпочинку та оздоровлення, хобі. 4. Матеріально-технічна база ОП забезпечує реалізацію цифрових компетентностей за рахунок спеціальних сучасних програмних продуктів, із якими може працювати випускник-соціолог, що є унікальною практикою. Наприклад, ГО «Світовий центр даних «Геоінформатика та сталий розвиток» (ГО СЦД-Україна) забезпечив здобувачам практику з застосування штучного інтелекту і нейромереж для дослідження військових конфліктів. 5. Здобувачі ОП мають повний доступ до спеціальних програм з обробки соціологічних даних (OCA, SPSS / PSCP), окрім того НППП їх вчать використовувати в майбутній професійній діяльності штучний інтелект, мови програмування R та Python, технології OSINT та ін., що власне для соціологічних ОП є унікальним (Python) та інноваційним (штучний інтелект, технології OSINT). 6. Доступ здобувачів та НППП до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів відбувається на безоплатній основі. 7. Створено належні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. Унікальним є запровадження відповідної нормативної бази, що фіксує і підтверджує стійкість намірів ЗВО розвиватися у цьому напрямку, конкретизує дії, які будуть зроблені. 8. Взірцевий характер має рівень забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти. Для цього створені спеціальні структурні підрозділи, які активно функціонують і користуються попитом у здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони та недоліки не виявлені.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на повну відповідність ОП встановленим вимогам за кожним підкритерієм, зразковість та взірцевість за підкритеріями 7.3, 7.4, 7.6, наявність унікальних, інноваційних практик за підкритеріями 7.1, 7.2 (що стосуються матеріально-технічного забезпечення), враховуючи сильну сторону за підкритерієм 7.5 (забезпечення права реалізації права на освіту особам з особливими потребами), експертна група дійшла висновку, що ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» повністю відповідає якісним характеристикам критерію 7 і має в цілому взірцевий характер освітнього середовища та матеріальних ресурсів.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу, оновлення та перегляду ОП регулюються такими документами: «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»» <https://osvita.kpi.ua/node/121>; «Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/39>; «Положення про розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд освітніх програм в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/137>. Ці документи є у вільному доступі на сайті університету. Останні зміни до ОП були внесені протягом 2020-2022 років: - збільшено кількість кредитів на вивчення ОК «Методологія та методи соціологічного дослідження конфліктів» ПО1.1 та ПО1.2 з 3,5 до 4 кредитів та удосконалено зміст даних дисциплін з метою його наближення до вимог сучасного ринку праці, зміни було здійснено за результатами рекомендацій роботодавців, зокрема, директорки дослідницької лабораторії «Рейтинг Лаб» протокол №3 від 23 листопада 2022 року <https://cutt.ly/6wnOMdOg>; збільшено кількість кредитів на вивчення ОК «Соціологічні студії міграції та вимушених переселень» ПО4 з 3 до 4 кредитів, зміни було здійснено за результатами рекомендацій здобувача протокол №3 від 23 листопада 2022 року. Це було підтверджено на фокус-групі з роботодавцями та здобувачами; - вдосконалено структури та змістовне наповнення, збільшено обсяги кредитів у дисциплінах ОП шляхом об'єднання близьких за тематикою дисциплін: «Запобігання конфліктів та забезпечення сталого миру» (замість «Навчальної дисципліни з проблем сталого розвитку»), «Лідерство та антикризовий менеджмент (замість «Навчальні дисципліни з менеджменту»), «Регіональні та етнічні конфлікти: соціально-політичний контекст та миробудівництво» (замість «Регіональні/етнічні конфлікти та миробудівництво»). Освітній контент дисципліни «Основи наукових досліджень» був врахований у ОК «Методологія та методи соціологічного дослідження конфліктів»; - модернізовано згідно затвердженого Стандарту вищої освіти за спеціальністю 054 Соціологія (другий рівень ВО) <https://cutt.ly/lwfjjicc>; - запроваджено сертифікатну програму «Врегулювання конфліктів в соціально-політичній сфері» в межах циклу вибіркових дисциплін ОПП, а також запроваджено декілька англійських дисциплін як вибіркових, зокрема «Peace and Conflict Theory», «Global Politics», «Contemporary Sociological Theories» <http://surl.li/mjhny>.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ЗВО здобувачі залучені до процесу перегляду ОП через: членство у студентському самоврядуванні; щорічний моніторинг ОП де висловлюють пропозиції та зауваження, які враховуються (наприклад, було враховано думку студентів про збільшення обсягу вивчення ПО4, додавши до дисципліни теми, що стосуються реалій українського суспільства та розширено перелік баз практик); зворотній зв'язок щодо навчального процесу, якості освіти, рекомендацій і побажань організований на сайті <http://surl.li/mstyk>, де фіксуються та враховуються звернення до навчального відділу щодо оцінки якості навчання; регулярні опитування здобувачів щодо якості освітнього процесу, змісту ОК, вибору дисциплін <http://surl.li/mseyq>, опитування «Викладач очима студентів» де надається характеристика викладачам, а також оцінюється якість викладання ОК. Здобувачі на фокус-групі засвідчили свою залученість до процесу періодичного перегляду ОП. Здобувач другого курсу підтвердив, що він особисто подавав пропозиції щодо зміни ОП і вони були враховані, адже він був присутній на засіданні кафедри, де приймалось рішення. Одна зі здобувачок пригадала, що під час її навчання на аналогічній бакалаврській програмі, з нею та її одногрупниками відбувалося інтенсивне спілкування з боку НПП стосовно їхніх очікувань. Тоді вони висловили побажання, щоб на магістерській ОП було якомога більше специфічних дисциплін, присвячених врегулюванню конфліктів та медіації. Зараз, навчаючись на цій ОП, вона бачить, що побажання були враховані. З боку здобувачів було наголошено на ефективності та доступності неформальної комунікації з НПП та деканатом, які дослухаються до побажань. В рамках оцінювання ОП за цим підкритерієм, така характеристика комунікації є важливою, адже вона свідчить про встановлення повноцінних партнерських стосунків між здобувачами, НПП, адміністрацією факультету тощо. Здобувачі розповіли, що регулярно проводяться соціологічні опитування, де можна висловити будь-які невдоволення, потреби, проблеми, якщо такі виникають. Зауваження беруться до уваги як на рівні викладачів так і на рівні факультету, що було підтверджене і на зустрічі зі студентським самоврядуванням. У ЗВО діє Положення про студентське самоврядування НТУУ «КПІ» <http://surl.li/eowjm> згідно якого студентське самоврядування є активним учасником процедури внутрішнього забезпечення якості ОП. Члени студентського самоврядування зазначили, що студентська рада має підрозділ – «Відділ якості освіти», який періодично проводить моніторинг думок здобувачів, щодо задоволення якістю освіти. Чотири рази на рік проводиться загальне опитування на факультеті, є чат з усіма старостами, а також є спеціальний чат-бот, де здобувачі можуть написати і отримати відповідь щодо свого звернення. На платформі Campus один раз у семестр проводиться опитування щодо НПП, дані якого виносяться на вчені ради факультету і ЗВО і можуть вплинути на продовження контракту з НПП. ЗВО дослухається та підтримує ініціативи здобувачів та студентського самоврядування.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ОП реалізується у тісному синтезі теорії та практики, що уможливорюється, в тому числі, завдяки співпраці з провідними дослідницькими організаціями України, серед яких «Кантар Україна», Соціологічна група «Рейтинг», дослідницька лабораторія «Рейтинг Лаб», «Factum Group», Центр прикладних економічних досліджень «Смарт»,

«Про-Консалтинг», ГО «Міжнародний тренінговий центр «Школа медіації». Переважна більшість представників цих організацій були присутні на фокус-групі з роботодавцями і підтвердили свою активну співпрацю з ОП, залученість до процедур забезпечення її якості. ОП має також і іноземних партнерів, серед яких багато представників керівної ланки міжнародних донорських організацій, які реалізують проекти підтримки України та дипломатичного корпусу. Як вдалося з'ясувати під час зустрічей, проведених в межах візиту ЕГ, в ОП введені унікальні ОК, ініційовані іноземними експертами-практиками: «Соціологія війн та конфліктів у контексті трансформацій та модернізацій», «Регіональні та етнічні конфлікти: соціально-політичний контекст та миробудівництво», «Соціологія міграцій та вимушених переселень», «Медіація та фасилітація у вирішенні конфліктів», «Запобігання конфліктів та забезпечення сталого миру». Роботодавці та партнери безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду ОП, а також забезпечують її якість через залучення до засідань кафедри <https://cutt.ly/awnoDa9W>, зустрічі представників кафедри з стейкхолдерами <http://www.sociology.kpi.ua/partnes>, запрошуються на гостьові відкриті лекції, презентації досліджень тощо. Під час проведення зустрічей з ЕГ, як роботодавці, так і експерти галузі (вітчизняні та закордонні), зазначили, що мають часті формальні і не формальні зустрічі з викладачами кафедри. З боку роботодавців було зауважено, що ця ОП є важливою і випускники цієї ОП сьогодні є надзвичайно затребуваними, а проблематика миробудівництва є дуже актуальною, не тільки для громадських організацій, а й для ООН. Наприклад, випускники цієї ОП вже приймали участь в певних проектах з миробудування ООН. Здобувачі цієї ОП були відзначені як амбітні, активні, такі, що вміють працювати даними, та характеризуються швидким кар'єрним зростанням. Сьогодні з'являються нові соціальні групи, яких не було раніше (ветерани, ВПО, люди з посттравматичним синдромом), деокуповані території зокрема Київська, Чернігівська, Сумська, Харківська області, і тут, на думку роботодавців та експертів галузі, потрібні фахівці з специфічними знаннями. В цілому фокус-група з роботодавцями дає підстави стверджувати про сильний практичний зв'язок між ними та ОП, що акредитується.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ЗВО та на факультеті діє моніторинг щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників. Згідно СО на загальноуніверситетському рівні функціонує Сектор сприяння працевлаштуванню випускників та організації практики студентів, який керується Положенням про сприяння працевлаштуванню здобувачів вищої освіти та випускників КПІ ім. Ігоря Сікорського» https://document.kpi.ua/files/2020_7-153.pdf. Він здійснює організацію, координацію та контроль роботи випускових кафедр факультетів та інститутів університету з проведення практик студентів на підставі договорів з підприємствами та організаціями та в сприянні працевлаштуванню випускників. ННЦ ПС «Соціоплюс» <http://socioplus.kpi.ua/> долучений також до процесу збирання та опрацювання інформації щодо працевлаштування випускників. А також Університет підтримує зв'язки з випускниками ОПП та слідкує за розвитком їх професійної кар'єри через Центр розвитку кар'єри КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://robota.kpi.ua/>, Асоціацію випускників КПІ <https://alumni.kpi.ua/>. На фокус-групі з адм. та доп. персоналом директорка ННЦ ПС «Соціоплюс» розповіла про те, що з 2005 року, кожного року, проводяться опитування роботодавців. Протягом цього часу було випробувано різні формати, але був обраний найбільш зручний і ефективний з точки зору ресурсів, часу і результату. З вересня кожного року починається кампанія зі збору інформації від кафедр стосовно дійсних місць працевлаштування випускників, а саме номери телефонів підприємств. Далі діє телефонний Колл-центр, який проводить опитування за стандартизованою комплексною анкетною, що містить питання про якість освіти, складові підготовки, софт-скіли, рівень англійської мови тощо саме конкретного випускника конкретної ОП, що дає змогу ефективно та якісно порівнювати випускників між собою. На основі результатів таких опитувань приймаються зміни до ОП. На фокус-групі з випускниками було підтверджено, що вони постійно відкрито комунікують з гарантом ОП, завідувачем випускової кафедри та іншими НПП, в тому числі і з питань покращення якості ОП, з позиції вже набутого професійного досвіду. Один з присутніх випускників засвідчив свою участь в опитуванні. Окрім того, за результатами спілкування на фокус-групах ЕГ вдалося виявити безперервний послідовний зв'язок «здобувачі-випускники-роботодавці». Випускники, які згодом перетворюються на потенційних роботодавців, запрошуються на зустрічі зі здобувачами, діляться досвідом працевлаштування та готовністю приймати на партику і працевлаштувати.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедура є прописаною і закріпленою у «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського», що є доступним та опублікованим у відкритому доступі за посиланням <http://surl.li/eoujm>. Згідно з п. 5 Положення, учасником системи забезпечення якості вищої освіти університету є Навчально-науковий центр прикладної соціології «Соціоплюс» <http://surl.li/mseyq>. На фокус-групі з керівним складом ЗВО було зазначено про те, що з 2002 року у ЗВО діє підрозділ Навчально-науковий центр прикладної соціології «Соціоплюс» усі працівники якого мають фахову соціологічну освіту. Центр здійснює низку досліджень які стосуються питань якості освіти (матеріально-технічного забезпечення, лабораторної бази, методичного забезпечення, питання академічної доброчесності тощо), а також і спеціальні дослідження. Дані дослідження проводяться як серед здобувачів так і НПП. З 2007 року системно кожного року проводяться опитування роботодавців. Це все є складовою комплексного моніторингу якості освіти, за результатами якого формується індекс якості освіти на факультеті, а також може виводитися індекс якості окремої ОП. У системі «Електронний Самрус» в кінці семестру після сесії проводиться опитування «Викладач очима студентів» за п'ятьма критеріями, результати відображаються в електронних кабінетах здобувача, викладача, завідувача кафедри, результати враховуються при

конкурсі на заміщення вакантних посад. Усі результати беруться до уваги, проректором з навчальної роботи. На фокус-групі з керівним складом з боку учасників від ЗВО були наведені приклади врахування результатів опитувань. Один з них стосувався прийняття рішення щодо формату здійснення освітнього процесу (опитування здобувачів і НПП). Керівництво підкреслило, що на початку повномасштабного вторгнення, не можливо було прийняти жодного рішення щодо подальшої організації та реалізації освітнього процесу, не провівши опитування студентів та НПП, не зрозумівши умов, в яких вони перебувають, ресурси, які вони мають, тощо. Таке опитування було проведене і тільки після цього були прийняті конкретні управлінські рішення щодо освітнього процесу. За результатами фокус-груп зі здобувачами, НПП, роботодавцями встановлено, що під час реалізації ОП фактів виявлення недоліків не встановлено, але учасники освітнього процесу обізнані з процедурою реагування на виявлення недоліків в діяльності ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У 2020 році за спеціальністю 054 «Соціологія» була акредитована ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» першого (бакалаврського) рівня в. о. Як додатковий доказ був наданий звіт ЕГ цієї експертизи. На основі співставлення інформації, яка міститься у цьому документі зі свідченнями учасників резервної зустрічі (Гарант ОП, завідувач випускової кафедри та НПП, що є представниками робочої групи ОП), а також із доказами, отриманими ЕГ під час проведення даної акредитаційної експертизи, ЕГ дійшла наступних висновків: - удосконалено роботу робочих груп із розробки ОП, включено до їх складу представників роботодавців та здобувачів вищої освіти; - підвищено кваліфікації НПП кафедри через активізацію науково-дослідницької діяльності, розширення публікацій у реферованих виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз та у монографіях, проходження курсів підвищення кваліфікації, зокрема в сфері медіації; - підвищено наукову активність НПП кафедри в міжнародній сфері. Викладачі ОПП разом з іншими партнерами виграли міжнародний грант початкового фінансування в рамках програм Шведського інституту «Етика миру: голоси молоді», до реалізації якого активно залучатимуться як викладачі, так і здобувачі вищої освіти <https://cutt.ly/zwkvK9Uo> . Вцілому, очевидним є те, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій, беруться до уваги під час перегляду ОП. Також є очевидним значне покращення культури якості освіти у ЗВО і на соціологічних ОП, зокрема.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті ЗВО сформована культура якості, яка сприяє розвитку внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті. Про цей факт свідчить наявність низки внутрішніх документів ЗВО, які регулюють забезпечення якості освіти, зокрема, «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/121>, згідно якого, відповідно до п. 4.2. Система якості вищої освіти Університету має п'ять рівнів: Перший рівень – здобувачі вищої освіти та їх ініціативні групи; Другий рівень – рівень безпосередньої реалізації освітніх програм, поточного моніторингу: кафедри, керівник групи забезпечення ОП, відповідальні за освітні компоненти (завідувач кафедри, НПП) та ініціативні групи здобувачів освіти за програмою, роботодавці; Третій рівень – рівень впровадження і адміністрування освітніх програм, щорічного моніторингу програм і потреб галузевого ринку праці: структурні підрозділи які здійснюють освітню діяльність, органи студентського самоврядування, галузеві ради роботодавців; Четвертий рівень – проректори за напрямом діяльності, рівень розроблення, експертизи, апробації, моніторингу академічної політики, загальноуніверситетських рішень, документів, процедур, проектів: загальноуніверситетські структурні підрозділи, дорадчі та консультативні органи, органи студентського самоврядування, об'єднані ради роботодавців; П'ятий рівень – рівень прийняття системоутворюючих рішень: Наглядова Рада, Вчена рада, ректор (відповідальний за діяльність університету та Систему якості загалом). Окремо слід підкреслити, що культура якості, яка функціонує у ЗВО, не є результатом зовнішнього впливу, тиску зовнішніх обставин, а є, переважно, внутрішнім продуктом ЗВО, що формувався протягом всієї історії розвитку університету (який вже на сьогоднішній має свої унікальні традиції і практики забезпечення якості освіти) і є результатом внутрішньої рефлексії параметрів якості і необхідності їх дотримання. Загальноуніверситетські традиції культури якості освіти позитивно позначаються на якості ОП, в тому числі і тієї, що акредитується. Це простежується через унікальність ОП, процеси студентоцентрованості, інтернаціоналізації, синтезу теорії та практики, навчання і дослідження, впровадження елементів дуальної освіти. Важливо додати, що на цій ОП спостерігається і зворотній зв'язок. На фокус-групах з керівним складом ЗВО та НПП, під час резервної зустрічі, вдалося підтвердити, що реалізація ОП сприяла покращенню якості освітнього процесу на рівні університету – НПП за допомогою Лабораторії врегулювання конфліктів та медіації кафедри соціології КПІ допомагає вирішувати потенційні конфлікти між студентами, формувати культуру міжособистісної комунікації на засадах цінностей медіації (діалогічність, повага, довіра). Таким чином, ОП поширює культуру та цінності медіації, що відповідає Стратегії розвитку КПІ у підготовці відповідальних, етично-мотивованих фахівців.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Зразковою є система моніторингу якості освіти в цілому, а також інноваційною є практика щорічного індексування якості освіти на факультетах та на ОП. Індекс якості є комплексним показником який включає в себе не тільки загальноприйняті компоненти внутрішньої системи якості (науково-дослідна діяльність, публікаційна активність, результати підвищення кваліфікації тощо), а і знанієву і компетентнісну компоненту (вимірюються результати навчання здобувачів за певними ключовими для спеціальності ОК). 2. Культура якості, яка функціонує у ЗВО, є внутрішнім «продуктом» ЗВО і результатом внутрішньої рефлексії параметрів якості та необхідності їх дотримання. 3. Взірцевим є системний, усталений підхід та чітка політика якості освіти на інституційному рівні (наявність Навчально-наукового центру прикладної соціології «Соціоплюс» з 2002 р., систематичні соціологічні моніторингові опитування здобувачів, НПП, роботодавців, випускників, індекс якості який є комплексним моніторингом якості освіти факультету, високий рівень академічної свободи, реалізація рекомендацій попередніх акредитацій тощо). 4. Унікальною практикою є зворотній зв'язок – коли реалізація ОП сприяла покращенню якості освітнього процесу на рівні університету (НПП та Лабораторія врегулювання конфліктів та медіації випускової кафедри допомагає вирішувати потенційні конфлікти між студентами, формувати культуру міжособистісної комунікації, поширювати культуру та цінності медіації, що відповідає Стратегії розвитку КПІ у підготовці відповідальних, етично-мотивованих фахівців). 5. ЗВО повністю дотримується чіткої, зрозумілої, прозорої процедури розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП, до даної процедури повною мірою залучені здобувачі, НПП, роботодавців, випускники; 6. Сильною стороною є дієвість і обізнаність студентського самоврядування, як важливого важеля забезпечення якості освітнього процесу; 7. Унікальним є тісні, постійні та плідні стосунки із зовнішніми стейкхолдерами, високий рівень залучення до ОП, сильний практичний зв'язок між ними; 8. Усталена та відрегульована практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП, з метою покращення ОП, залучення їх до навчального процесу як зовнішніх стейкгольдерів так подальший їхній зв'язок з даною ОП. Показником високої культури якості є наявний на ОП безперервний послідовний зв'язок «здобувачі-випускники-роботодавці». 9. Взірцевим є вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності з реалізації освітньої програми та вирішення їх на інституційному рівні. Зауваження та пропозиції, сформульовані за результатами попередніх акредитацій, були взяті до уваги під час процедур перегляду та оновлення ОП. У порівнянні з минулими акредитаціями, має місце висока позитивна динаміка розвитку культури якості освіти у ЗВО і на соціологічних ОП, зокрема.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони і недоліки не виявлені.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи зразковий характер реалізації ОП та/або наявність унікальних практик за кожним підкритерієм, на наведені сильні сторони і позитивні практики, експертна група дійшла висновку, що ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» повністю відповідає вимогам і в цілому має взірцевий характер реалізації за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Структура веб-сайту ЗВО передбачає окремий розділ «Доступ до публічної інформації» <http://surl.li/msefr>, в якому представлені активні посилання на інформацію про організаційну структуру, місію, функції, напрями діяльності ЗВО; фінансові ресурси; проекти рішень, що підлягають обговоренню; інформацію про нормативно-правові засади; форми і зразки документів, правила їх заповнення; інформацію про механізми чи процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси та ін. Також у відкритому доступі наявні інформація про стратегії розвитку ЗВО, звіти доповіді, кодекс честі, правила внутрішнього розпорядку, колективний договір. Сайт ЗВО має окремий розділ «Освітні процес» <http://surl.li/msell>, в якому наявні підрозділи: «Новини», «Документи», «Освітні програми», «Акредитація», «Громадське обговорення», «Контакти», «Зворотній зв'язок». В підрозділі «Документи» представлена повна нормативна база освітнього процесу <http://surl.li/jfrqc>. Аналіз переліку документів свідчить про максимальну повноту відкритого інформування всіх заінтересованих осіб/сторін про особливості та різні аспекти його організації та реалізації. Більшість важливих документів, пов'язаних з організацією та реалізацією освітнього процесу, представлені на двох мовах – державній та англійській, що є важливим для потенційних і реальних здобувачів-іноземців (<http://surl.li/desbc>, <http://surl.li/degwu>,

<http://surl.li/feirr> та багато інших). На фокус-групі з керівним складом було з'ясовано, що ЗВО прагне до повного англomовного перекладу всієї нормативної бази. Відсутність деяких документів у перекладі пов'язана з виконанням процедури оновлення україномовних оригіналів. Деякі важливі великі і складно структуровані документи, наприклад, «Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського», подані у форматі електронної сторінки з гіперпосиланнями на різні його складові, що є зручним для пошуку конкретної інформації. На сторінці ОП у відкритому доступі наявні всі її редакції, з конкретизацією оновлень <http://surl.li/mrguri>. Редакції ОП 2022 та 2023 року представлені на двох мовах – державній та англійській. Навігація веб-сайту ЗВО в цілому, а також окремих сторінок та структурних компонентів сайту є зручною і такою, що дозволяє з легкістю відшукати необхідну інформацію за будь-яким аспектом діяльності ЗВО. Це в значній мірі сприяє прозорості та публічності всіх процесів, які відбуваються у ЗВО та на кожній конкретній ОП. Окремо слід зауважити, що ЗВО спеціально стимулює поінформованість здобувачів стосовно нормативної бази. На етапі першої реєстрації здобувача у системі МіКРІ, що є необхідним для подальшого навчання, здобувачу пропонується обов'язкове ознайомлення з ключовими нормативними документами, що регулюють освітній процес, і тільки після цього відкривається можливість продовження і завершення реєстрації.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць публікує проект нової редакції ОП для громадського обговорення <http://surl.li/finru>. На резервній зустрічі було з'ясовано, що проект нової редакції ОП, що акредитується, наразі перебуває в стадії розробки і його буде оприлюднено на сайті ЗВО у відповідному розділі (посилання надане вище), приблизно у січні 2024 (в тому числі, з урахуванням результатів цієї акредитації). Пропозиції, побажання, скарги приймаються або через безпосередні контакти, надані у відповідному розділі <http://surl.li/msejx>, або через функції зворотного зв'язку <http://surl.li/msekl>. Пропозиції надходять гаранту ОП. Після затвердження нових редакцій проект ОП замінюється на затверджену ОП. Під час проведення фокус-груп зі здобувачами, випускниками, НПП, роботодавцями, а також під час відкритої зустрічі була підтверджена активна участь стейкхолдерів у процедурах оновлення та удосконалення ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Аналіз веб-сайту КПІ ім. Ігоря Сікорського показав, що ЗВО своєчасно оприлюднює точну та достовірну інформацію в тому числі цілі, очікувані результати навчання та компоненти ОП в обсязі достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства в цілому на сторінці факультету соціології та права <http://surl.li/mseyj>, на сторінці випускової кафедри <http://surl.li/msedx>, на сторінці ОП <http://surl.li/mrguri>, на сайті Центру «Соціоплюс» <http://surl.li/mseyq>, у розділах сайту ЗВО «Новини» <http://surl.li/mseyu>, «Анонси» <http://surl.li/msegr> та ін. На сторінці ОП у відкритому доступі представлені всі її редакції, з конкретизацією оновлень <http://surl.li/mrguri>. Редакції ОП 2022 та 2023 року представлені на двох мовах – державній та англійській. Також наявний звіт з попередньої акредитації <http://surl.li/mswva> (ця ОП акредитується уперше, втім на сторінці випускової кафедри у розділі «Акредитація» опубліковано звіт ЕГ 2020 р. з акредитації аналогічної ОП першого (бакалаврського) рівня в.о.). Інформація про ОП систематично подається на сторінках випускової кафедри у соціальних мережах (FB <http://surl.li/msezy>, Instagram <http://surl.li/msfae>, Твітер <http://surl.li/msfaj>), на YouTube <http://surl.li/msezw>, у Telegram Contact @KPIsociology1, у Тік-Ток <https://cutt.ly/QwizqwoJ> та ін. Окремі здобувачі на відповідній фокус-групі зауважили, що саме доступність та повнота інформації про ОП на зазначених вище ресурсах слугувала на користь вибору саме цієї ОП (з багатьох інших магістерських ОП зі спеціальності 054 «Соціологія») для вступу і подальшого навчання на ній.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. ЗВО зразково забезпечує публічність інформації, пов'язаної з діяльністю ЗВО, організацією та реалізацією освітнього процесу. 2. Взірцевою є структура сайту та інформаційна наповнюваність різних його складових, а також механізми навігації, які дозволяють з легкістю відшукувати необхідну інформацію за будь-яким аспектом діяльності ЗВО. Це в значній мірі сприяє прозорості та публічності всіх процесів, які відбуваються у ЗВО та на кожній конкретній ОП. 3. Взірцевий характер мають практики представлення нормативної бази на сайті ЗВО: 1) на двох мовах (державній та англійській); 2) у вигляді документа-сторінки з гіперпосиланнями на розділи та підрозділи. 4. Інноваційною є практика спрямованого стимулювання поінформованості здобувачів стосовно нормативної бази ЗВО через обов'язковий її перегляд, що є невід'ємною складовою процедури реєстрації кожного нового здобувача у системі МіКРІ. 5. Інформація про ОП, що акредитується, представлена у максимальному обсязі, із застосуванням

широкого спектру інформаційних ресурсів, адаптована під потреби іноземних здобувачів (сайт ЗВО, сторінка кафедри на сайті ЗВО, у Facebook, на YouTube, Instagram, Твітер, Телеграм, Тік-Ток).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліки та слабкі сторони не виявлені.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на повну відповідність ОП встановленим вимогам за кожним підкритерієм, зразковість та взірцевість за підкритеріями 9.1, 9.3, наявність унікальних, інноваційних практик, експертна група дійшла висновку, що ОП «Врегулювання конфліктів та медіація» повністю відповідає якісним характеристикам критерію 9 і має в цілому взірцевий характер організації та реалізації процедур, що забезпечують прозорість та публічність.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	A
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	A
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація з визначенням "зразкова"**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Нечітайло Ірина Сергіївна

Члени експертної групи

Гвоздецька Богдана Григорівна

Шепель Ніна Василівна